

Az értékes család

A család a legnagyobb érték, ezért természetes, hogy a legtöbb szülő biztonságos körülményeket szeretne teremteni gyermekének.

4. oldal

A házasság egyenlete

A házasság a hatályos jog szerint egy felnőtt férfinak és egy felnőtt nőnek jogilag elismert és szabályozott életközössége.

7. oldal

A család mint gyülekezet

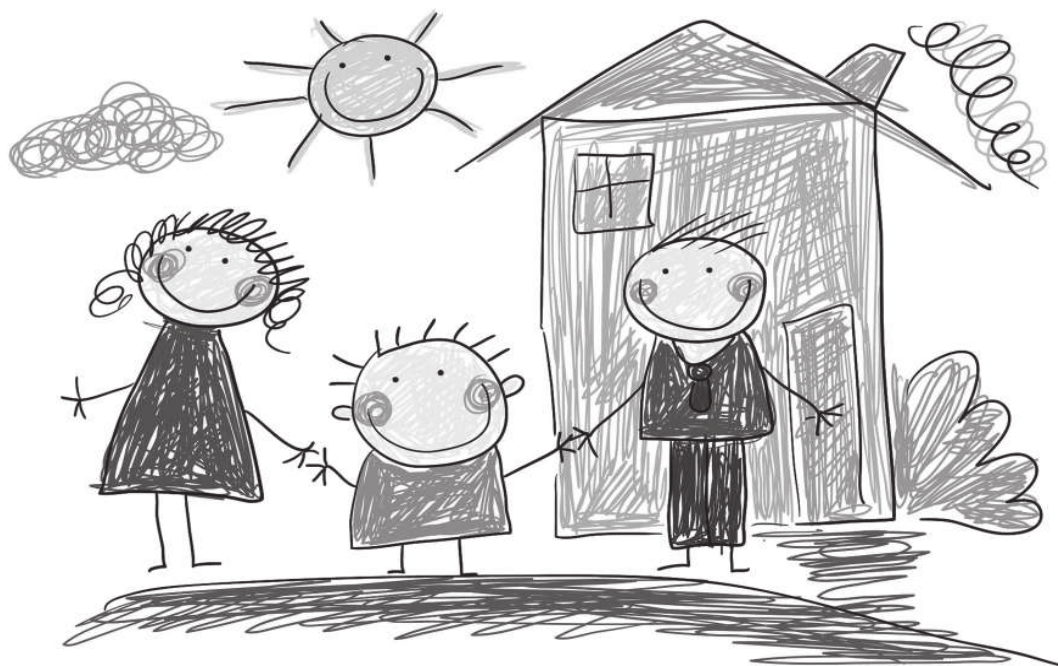
Amikor gyülekezetre gondolunk, az első kép, ami eszünkbe jut, az a templomi közösség, vagy egy együtt imádkozás bibliaórán.

8. oldal

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2017. NOVEMBER • 28. évfolyam 21-22. szám • Ára 3 lej

Vele megelégszem, vele szentül élek

Férfi és nő kapcsolata nem a szerelemben összekötött közös út tehermegosztásán vagy morális felelősségen áll, hanem a szentségen. Ez pedig egy teljesen más szintre helyezi a család és a szexualitás fogalmát.

3. oldal

Hiteles családmodell

Karácsony táján beszélünk a legtöbbet a családról – valójában a reklám és bulvár áradatában nem is mondunk róla semmit. A legtöbb ember csak annyit ért meg, hogy a család és a költségek között gazdasági összefüggés van.

4. oldal

A keresztény család története

A család eredete egyidős az emberével. Legegyszerűbb élő egysége az emberi közösségnek, az, ami élő testben a sejt. A család a népesség megújulásának forrása és szerve. Ami fának a gyökér, folyónak a forrás, épületnek az alap, az az emberiségnek a család.

5. oldal

Én és az én házam népe

Országunkban ősszel valószínűleg népszavazás lesz arról, hogy csak nő és férfi házassága alkothat családot. A bejelentés a népszavazásról azután született meg, hogy egy nem kormányzati, keresztyén szervezet tavaly hárommillió aláírást gyűjtött, melyben azt kérték, hogy változtassák meg a házasság fogalmát az alkotmányban úgy, hogy az szigorúan csak egy férfi és egy nő között létező kapcsolatot jelentsen. A kezdeményezést szinte az összes, magát keresztyénnek valló egyház és felekezet támogatta, és komoly tájékoztatással és mozgósítással kapcsolódtak be ebbe a kezdeményezésbe. Ebben a szinte osztársadalmi méreteket öltő megmozdulásban van egy nagyon aggasztó és szomorú, illetve egy örvendetes vonás is. A végtelenül kiábrándító, aggasztó és szomorú olvasata

ennek a népszavazásnak és a körülötte kialakult mozgósításnak az, hogy egy, az Isten által az emberiség történelmének legelső pillanat óta rögzített kijelentéséről és rendelkezéséről népszavazást kell tartani. Amikor egy társadalom már oda jut, hogy Isten örök rendelkezéseiről, az Isten által adott rendről szavazni kell, ott végletesen és talán helyrehozhatatlanul elromlott valami. Ugyanakkor örvendetes és hálára okot adó, hogy az összes, önmagát keresztyénnek valló felekezet félretett mindenféle teológiai vitát és ellentétet, és a Jézus Krisztus egyházának legteljesebb közösségeként, valóban egy testként áll ki a házasság szentsége mellett. Vajon ilyen kemény közéleti és társadalmi pofonok kellenek ahhoz, hogy Isten gyermekei összefogjanak és egy akarattal, egyek legyenek?

A család gyógyító harmóniája

Anyaként számtalanszor fogalmazódik meg bennem a kérdés, hogyan segíthetem gyermekeimet abban, hogy legyen erejük az élethez és boldoguljanak?

Rendkívül felgyorsult világban élünk, állandó mozgásban, állandó feszültségben.

Összeszorult gyomorral, kapkodva indulunk neki a napnak. Kimerülten, beletörődve kezdjük a ledolgozott nyolc óra után a kilencediket, a tizediket és így tovább nap nap után.

A világ, amiben élünk, sokkal gyorsabban változik, mint eddigi történelmünk folyamán bármikor.

A jövő kiszámíthatatlan, fogalmunk sincs arról, mi fog történni, akár néhány éven belül is. Munkahelyek szűnnek meg és újak jönnek létre egyik napról a másikra. Nagyon nagy a fluktuáció és a migráció. A nagyfokú mobilitás miatt az otthon nem feltétlenül helyhez kötött, inkább a kapcsolatok, a tárgyak, az elrendezés határozza meg. Egy paradoxonban találjuk magunkat – csak a változás állandó.

Éppen ezért a mai világban felértékelődött a család szerepe, hiszen egyetlen biztos pont maradt az életünkben. A munkából fáradtan, ökölbe duzzadt aggyal hazaérkezvén otthonunkban, családjunk körében pihenünk és regenerálódunk. Családjunk erőforrás, stabil, kölcsönös, mentális biztonságot jelentő érzelmi kapcsolati hálót biztosít, amiből méríthetünk, hiszen a mi ereinkben csörgedezik őseink tapasztalata, ez mind olyan erő, ami a rendelkezésünkre áll és védelmet nyújt bárhol, bármikor, minden körülmények között, benne van a múltunk, a történetünk és meghatá-

rozza a jövőnket is. A család funkcionalista felfogása szerint a családnak mint egységnek komoly gazdasági szerepe van. Ide tartozik a termelés és fogyasztás. Ezek közül lényeges volt korábban a termelési funkció, mert a legtöbb esetben maga a család volt a termelőegység (parasztagazdaság, kisipari műhely).

A család gazdasági funkciója jelentősen megváltozott a 20-21. századra. Családjaink ma már nem önmagukat ellátó termelési egységek, hanem főleg fogyasztók. Épp ezért fontos, hogy megtanítsuk gyermekeinknek a jövedelemmel való gazdálkodást, a bevételek és kiadások egyensúlyban tartását. A gyermekek a szülőktől veszik át azokat az ismereteket, amelyekkel, fenntartható a háztartás, a gyermeknevelés, a családi gazdálkodás, esetlegesen a családi mesterség folytatása. A

szülők munkához való viszonya jelentősen befolyásolja a gyermekeik munkához való hozzáállását.

A biztonságos családi légkör megteremti a személyiségfejlődéshez szükséges biztonságos közeget, meghatározza önmagunkhoz és a világhoz való viszonyunkat. A család készít fel arra is, hogy megtanuljunk elviselni és kezelni a legkülönbélebb feszültségeket.

Szülőként azt gondolom, hogy a mai társadalomban a legfontosabb feladatunk a családon belüli biztonságos háttér megteremtése, lelki támasz, példamutatás, rugalmas gondolkodás, fejlődőképesség, pozitív élet szemlélet, azaz életigenlés és ezen képességek továbbadása gyermekeinknek.

BARA TÜNDE közgazdász, grafológus

Ahogyan azt a Szentírás tanítja

A házasság Isten legcsodálatosabb ajándéka, melyben kiteljesedhet, önmaga lehet mind a férfi, mind a nő. Isten, miután megteremtette Ádámot, ezt mondta: „Nem jó az embernek egyedül lenni, szerzek neki segítőtársat, hozzá illőt” (1Móz 2,18).

És aztán mi történt? Pár verssel később ezt olvassuk: „Bocsátott tehát az Úr Isten mély álmat az emberre és az elaludt. Akkor kivett egyet annak oldalbordái közül, és hússal töltötte be annak helyét. És alkotta az Úr Isten azt az oldalbordát, melyet kivett az emberből asszonnyá, és vitte az emberhez. És monda az ember: Ez már csontomból való csont, és testemből való test...” (1Móz 2,21-23a).

A Biblia tanítása szerint a férfi és a nő együvé tartoznak. Isten Évában valóban Ádámmal illő segítőtársat szerzett. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az a tény, hogy

az asszony a férfi oldalbordájából vétetett és formáltatott. Természetesen ez nem szabad megtévesszen minket, hisz mindez nem jelenti, hogy a nők kisebbségűek, a férfiak alattvalói lennének. Mégis nagy jelentőséggel bír és jelzi, hogy a két különböző nem, csak a férfi és a nő alkot egy egészet. Olyan ez, mint amikor két, egymástól eltérő méretű gyümölcsöt kettévágunk, és próbáljuk egymáshoz illeszteni a különböző gyümölcsméreteket, de eredménytelenül, hiszen mind egyiknek a saját párja a legmegfelelőbb. A kivett és asszonnyá formált oldalborda jelenti a hozzá illőt, az Isten által elrendelt segítőtársat a férfi számára. Az asszony a férfiből származott, hozzá tartozik, s ez utóbbi fordítva is igaz.

Nézzük, hogyan is folytatja a Szentírás? „Annakokáért elhagyja a férfi az ő atyját és az ő anyját, és ragaszkodik feleségéhez:

és lesznek ketten egy testté” (1Móz 2,24). Figyeljük meg: Ádám Évához, és nem Bélához ragaszkodott. Nem Bélával, hanem Évával lett, azaz férfi az asszonnyal forrt eggyé testben és lélekben egyaránt. Ez az, ami igazi értéket kellene képviseljen ma, a 21. században élő ember számára is.

A férfi és a nő közötti házasságban vehet valódi apa- és anyapéldát a családban felnövő gyermek. A fiúk csak úgy tudnak igazi férfivá, a lányok igazi nőkké válni – szellemileg-testileg-lelkileg egyaránt –, ha látják apjuk és anyuk életét a nemekre háruló feladatokkal, kötelességekkel együtt. Mi más lehetne jobb annál a keresztyén családmodellnél, amit Isten elénk adott. Szabad nekünk ezen elgondolkodnunk.

KISNÉ PETKES CSILLA-ILONKA
segédlelkész, Nagyvárad-Rét

Vele megelégszem, vele szentül élek

„Nem jó az embernek egyedül lenni, alkotok hozzáillő segítőtársat.” (1Mózes 2, 18) Férfi és nő kapcsolata nem a szerelemben összekötött közös út tehermegosztásán vagy a „vele tűnök, vele szenvedek, vele megelégszem” morális felelősségén áll, hanem a szentségen. Ez pedig egy teljesen más szintre helyezi a családot és a szexualitás fogalmát.

Milyen természetű alapvetően a férfi és nő közötti kapcsolat? Adja magát a válasz, hogy mindenekelőtt szexuális természetű, ám éppen a férfi-nő kapcsolatnak kizárólag a szexualitásra való építése vezetett el azokhoz a torzulásokhoz, amelyek nem egyszer már alapjaiban rengették meg az emberi civilizációt. Szexuális kapcsolat ugyanis nem csak férfi és nő között jöhet létre, tehát ha csak a szexualitással akarjuk meghatározni férfi és nő kapcsolatának mibenlétét, akkor ezt a kapcsolatot sok más lehetséges kapcsolat egyik lehetőségének, választható alternatívájának tekintjük. Ezzel pedig súlyosan megsértjük a férfi és a nő méltóságát. A világ megszentelt rendjéről már nem is beszélve.

Amikor a judaizmus moralitására épülő keresztény gondolkodás minden szexuális tevékenységet szigorúan a férfi és nő házasságának keretei közé zárt, akkor ezzel a szó legteljesebb értelmében megváltoztatta a világot és az emberi civilizáció történetét. A házasságon kívül létesített szexuális kapcsolat feltétel nélküli tiltása tette lehetővé a családalapú klasszikus nyugati civilizáció létrejöttét, és ez a ma olyan sokat emlegetett európai keresztény értékek közül az első és legalapvetőbb. Az európai keresztény kultúra ugyanis a férfi és nő kapcsolatából létrejövő család rendjének a kultúrája. Nem véletlen tehát, hogy az európai kultúra hanyatlása a család eszményének a hanyatlásával kezdődött el, valamikor a 60-as években. Mint ahogy az sem véletlen, hogy az iszlám kultúrát erősnek és fenyegetőnek érzi az európai kultúra, pedig az iszlám nem kultúrájában erős és fenyegető, hanem családmódeljében.

ÚJ TÁRSADALMI ALAPOK

Amikor a keresztény gondolkodás a szexualitást szigorúan a férfihez és a nőhöz kötötte, és a házasság intézményébe helyezte, akkor két, világtörténelmi jelentőségű szemléletbeli változást hozott létre.

Az első következménye ennek a szemléletnek az volt, hogy a keresztény kultúra ezzel biztosította, hogy a szexualitás ne uralja többé a társadalmi közgondolkodást. Az ókori társadalom az erőszakra és a győztes-legyőzött logikájára épült fel, ez a gondolati rendszer tette lehetővé a nagy ókori birodalmak és kultúrák létrejöttét. Csakhogy ezek az ókori kultúrák minden ízükben át voltak itatva sze-

xualitással, kezdve a valláson és az istenségek panteonján, a társadalmi státusz kivívásán át egészen a magánélet hedonista gyakorlataig. Az ókori szexualitás, bár a lehető legváltozatosabb – ma már alig felfogható – formákat vett fel, volt egy közös pontja: a férfiúi erő. Az erőszakra épülő ókori társadalmakban az erő határozta meg nem csak a katonai, politikai és vagyoni viszonyokat, hanem a szexualitást is. Az ókorban tehát a szexualitás nem a férfi és a nő különbözőségének összegére épült, hanem a domináns és alávetett, tevékeny és elszenvető, behatoló és befogadó fél rendjére.

Ez az erőre épülő elvi rend oda vezetett, hogy a szexualitás állandóan jelen volt – jelen kellett legyen – a férfi mindennapjaiban, minél magasabb társadalmi szinten volt, annál markánsabban. A tevékeny és elszenvető fél logikájára épülő szexualitás pedig nem csak a homoszexualitásnak, de az emberi fantáziával alig felfogható párosításoknak is helyet adott. A nő ebben a rendszerben nem volt más, mint egy – bár kétség kívül az első, – a férfi által szexualizálható élőlények és eszközök hosszú sorában.

A testi érzékiséggel mélyen átitatott ókori társadalmak rendje a férfiúi erő megromlásához, a szaporodásra való képtelenséghez, a szexualitás irracionálissá válásához és ebből következően végül magának az adott kultúrának a lehanyaglásához vezetett. A keresztény gondolkodás mindenekelőtt erre mutatott rá: ha a szexualitás nem egy megszentelt rendben történik, akkor mindent felemészítő tűzzé válik a társadalomban.

AZ ÉRTÉKES NŐ

A második alapvető változás, amit a keresztény gondolkodás a család tekintetében hozott a világba, az a nő személyének a felértékelése volt.

Amikor a judaizmus és a Tóra szellemi alapjaira épülő keresztény gondolkodás a szexualitást egy férfi és egy nő házassági kapcsolatába zárja, akkor a lehető legszigorúbban megtiltja a homoszexualitást is. Nem egyszerűen vallási bigottizmusról van itt szó, hanem az ember méltóságának és a teremtett világ rendjének védelméről, és mint ultima ratio, az emberi élet fenntartásának egyetlen lehetőségéről.

Az azonos neműek közötti kapcsolatot szigorúan tiltó rendelkezések a Bibliában a férfiakra vonatkoznak, azért, mert az erő és az erőszak logikája miatt a homoszexualitás mindenekelőtt a férfi életterejét, szellemi-testi integritását veszélyezteti.

Másfelől pedig ezek a szigorú rendelkezések a nőt védik. A házasság kötelezettsége és a homoszexualitás tiltása kiemeli a nőt abból a megalázó alávetettségből, amibe az ókori szexuális kultúra sorolta. A Biblia nagyon világosan mutat rá arra a tényre, hogy a homoszexualitás sértés a nőre nézve.

A házasságon kívül létesített alkalmi vagy élettársi kapcsolat megalázza a nőt és kiszolgáltatja ugyanannak az erő-logiká-

A testi érzékiséggel mélyen átitatott ókori társadalmak rendje a férfiúi erő megromlásához, a szaporodásra való képtelenséghez, a szexualitás irracionálissá válásához és ebből következően végül magának az adott kultúrának a lehanyaglásához vezetett.

nak, ami olyannyira átitatta az ókori kultúrákat. A férfi homoszexualitása pedig a legnagyobb sértés, ami egy nőt érhet női méltóságában.

Amikor az európai keresztény kultúra a család és a házasság mint férfi és nő kizárólagos jogát határozza meg, akkor lezárja a lehetőségét minden más alternatív kapcsolati formának. Ebben a modern ember a szabadságának bigott, vallásos korlátozását látja, pedig nem az, hanem az egyetlen ésszerű és járható út a nő méltóságának biztosítására, a társadalom rendjének és a kultúra fejlődésének megőrzésére.

A házasságkötés nem vállalása – kimutathatóan elsöprő többségben a férfi részéről – nem más, mint a nő méltóságának a férfi méltóságával egyenértékűnek való elismerésének a megtagadása. Ez pedig visszamutat az ókori erő-alapú, mindent elárasztó szexuális kultúrára. Ha ugyanis bármilyen más jellegű szexuális kapcsolatot egyenrangúnak és egyenértékűnek fogadunk el a férfi-nő házassági kapcsolattal, akkor azzal az alternatívák végtelen és korlátozhatatlan sorának nyitunk kaput.

Ettől a ponttól kezdve csak idő kérdése, hogy bármilyen szexuális magatartás létjogosultságot követeljen magának, legyen az az azonos nemű kapcsolatokon túl felnőtt-gyermek, rokon-családtag, ember-állat vagy élő-élettelen párosítás. Ez pedig újra az ókori erőszak kultúrába vezet vissza bennünket.

A liberális Európa jelen pillanatban ebbe az irányba sodródik, és ezen a ponton már rég nem az istenhitt vagy a vallásos hitvalló magatartás a kérdés, hanem a józan ész és az elemi életösztön.

Az értékes család

A család a legnagyobb érték, ezért természetes, hogy a legtöbb szülő gyermekének biztonságos körülményeket szeretne teremteni. Mi is erre törekszünk mint szülők, és szeretnénk, ha gyermekeink az egészséges értékrendet vinnék tovább, melyet mi is eleinktől kaptunk.

Hálás vagyok Istennek, hogy én magam is egészséges családban nőttem fel. Úgy gondolom, nagyon fontos, hogy a Biblia útmutatásait kövessük, mert csak ezek tudnak minket megóvni attól a széthullástól, mely mai modern korunkat jellemzi.

Fontos, hogy a családfő a fej legyen, annak feje pedig a Krisztus. A férjnek tisztelnie és szeretnie kell feleségét, aki imájával tartja össze a családot. Ha Isten áldását kérjük házasságunkra, bármilyen megpróbáltatást túléli.

Családanyaként úgy gondolom, felelősök vagyunk gyermeinkért, tehát fontos, hogy példák legyünk számukra. Az apa határozottságával biztonságot kell teremtsen, az anyának pedig gyengédségével meleget kell árasztania. Nem adhatunk teret a világi nézeteknek, miszerint azonos neműek között is lehetséges a házasság.

Azzal, ha ezt elfogadjuk vagy toleráljuk, gyermekeink jövőjét veszélyeztetjük. Sajnos már így is sok mindenben megadtuk magunkat a modern eszméknek. Így a válási arány is egyre magasabb, körülöttünk pedig egyre

több a széthullott család és azok a gyerekek, akik ennek áldozatai lettek. Észre kell vennünk végre, hogy széthullik az egész társadalom, depressziós az egész világ, a fiatalok nem átadják helyüket, s lassan a házasság is elveszti az értékét. Eltűnik az alázat és áldozatvállalás, helyette pedig hangsúlyt kap az öncélúság és pénz utáni hajsza. Így lassan a családok szétesnek, s mi, ahelyett, hogy igyekeznénk visszaállítani a régi rendet, amely évszázadokon át működött, toleráljuk az újabb családbomboló eszmét, miszerint azonos neműek is képezhetnek családot. Hogyan nőhetnek fel egészséges gyerekek, mikor az egészséges családmódot is hagyjuk eltűnni?

Mi keresztények kötelesek vagyunk harcolni ezért, és felvállalni, hogy boldog családban csak akkor élhetünk, ha Isten törvényére támaszkodunk, hisz Ő teremtett minket, ezáltal Ő tudja, hogy nekünk mi a legjobb.

Hálás vagyok az Úrnak, hogy én megtapasztalhatom az áldásokat, melyeket Tőle kaptam családomon keresztül.

Családanyaként mindenkit arra bátorítok, hogy merjük felvállalni az egészséges családmódot, és ne hagyjuk elveszni a társadalom legkisebb alapsejtjét, a családot, amely biztos védelmet nyújthat a kihívások idején.

HUSZÁR ILDIKÓ, négygyerekes családanya

Hiteles családmódel

Karácsony táján beszélünk a legtöbbet a családról – valójában a reklám és bulvár áradatában nem is mondunk róla semmit. Ezekben a hetekben a legtöbb ember annyit ért meg, hogy a család igényei és a költségek mértéke között gazdasági összefüggés van.

Összehasonlítgat: mi ennyit tudunk megengedni magunknak, az öcsémek annyit, mások amannyit, ezt vagy azt megvesszük, ide vagy amoda elmegyünk. Aztán, ha vége a felhajtásnak, jön az összehasonlítás másik fázisa, ami egy tradicionális kifejezéssel kezdődik: „bezzeg ők...”

Mi lenne, ha az összehasonlítás fókuszában nem „bezzegék” állnának, hanem az a család, amelyik a Megváltót nevelte fel számunkra? Az Evangéliumokban csak néhány villanás mutatja be őket, mégis ráismerhetünk arra a higgadt bölcsességre és azokra a szeretetben gyökerező döntésekre, amelyek a mai családtörténetekben már hiányosságként mutatkoznak.

A vőlegény, József környezetében pattanásig feszült a botrány hangulata, mert híre ment, hogy Mária gyermeket vár. József nem „robbant”, nem olvassuk, hogy rögtön ajtóstul rontott a házba vagy hangoskodott,

hanem „titkon akarta őt elbocsájtani” – így idejében érkezhetett Isten biztatása erre a házasságkötésre.

Jeruzsálemben együtt mennek a nyolcnapos gyermekkel a Templomba, hogy bemutassák az Úrnak az áldozatot. Nem intezte el József azzal, hogy „a templomi dolgok elrendezése az asszony hatásköre.”

Mikor menekülniük kellett Betlehemből éjjel, nem dohogott, hogy „na, ez is temiattad van.” Együtt indultak az éj leple alatt. József jelenléte a földi oltalmat, biztonságot jelentette Máriának.

József ragaszkodott népéhez, hazájához, Urához. A többéves egyiptomi tartózkodás után, amint vége lett a veszedelemnek, újra hazatért övéivel. Nehezen elképzelhető, hogy jó mesteremberként nem talált volna az ókori kelet bármelyik országában olyan minőségű egzisztenciát, mint otthon, mégis hazament.

Az „elvesződött” tizenkét éves Jézust együtt keresték Jeruzsálemben. Azt olvassuk „Atyád és én nagy bánattal kerestünk téged.” – és nem azt, hogy napok óta veszekszünk miattad, na, majd adok én neked. A gyermek engedelmesen ment tovább velük. József és Mária elismerték, hogy nem mindig értik a

rájuk bízott gyermeket. Általában most sem értjük, csak ez mifelénk sokkal nagyobb rizsajjal és keserűséggel jár.

József bizonyára munkára nevelte Jézust. Megtanította neki az ácsmesterség fortélyait. Hisszük, hogy maximálisan átadott neki minden olyan ismeretet, amit egy akkori apa megtehetett. Munkára nevelünk, vagy a könnyű megélhetés és a sok pénz a cél? Nem tudjuk, mennyi időt tölthettek együtt, de valószínűleg a közös munka, a megértő szeretet és a hitélet közös gyakorlása példaértékűvé tette József „családmódeljét”, betöltve valamennyi – a szociológusok által megállapított – családfunkciót.

Ebben a családban Jézus felnövekedvén annyira komolyan vette a szülők megbecsülésének parancsát, hogy még a keresztén is tudott külön gondoskodni édesanyjáról. („íme, a te anyád – íme, a te fiad.”)

Mit is mondhatunk válaszként a kiinduló kérdéseinkre, miszerint Jézus tradicionális családban nőtt-e? Nem! Igazi családban, amilyennek egy család kellene legyen és amit a tradíció egyre kevésbé visz tovább. Az utóbbi 50 évben már nem ez volt a bevett többségi családmódel. Rajtunk áll, hogy ez lesz-e.

DARÓCZI TÜNDE, református vallásánya

A keresztyén család története

A család eredete egyidős az emberével. Legegyszerűbb élő egysége az emberi közösségnek, az, ami élő testben a sejt. A család a népesség megújulásának forrása és szerve. Ami fának a gyökér, folyónak a forrás, épületnek az alap, az az emberiségnek a család.

Ha csak vázlatosan is végigtekintünk az ember létezésének történelmi alapjain, meggyőződhetünk, hogy a család és az emberi lét egymástól elkülönítve el sem képzelhető. Maga a mindenható Úristen oltotta az ember szívébe az egymás, a férfi és nő iránti vonzalmat.

A család szó a mai köztudatban azt az általában egy fedél alatt élő közösséget jelenti, amelynek tagjait egyrészt házassági kötelék, másrészt gyerek-szülő kapcsolat fűz egymáshoz. A szó tehát nemcsak az együtt élők közösségére, hanem a rokon kötélekkel összetartozók csoportjára utal. Magját egy házaspár alkotja, akik tudatos szeretetből léptek életközösségre egymással.

Bár a családi élet benső tartalma a történelmi korszakokban többé-kevésbé módosult, de mint bölcs, isteni intézmény alapján, lényegét tekintve sohasem változott, sőt ez egy olyan kapaszkodó volt az élet viharaiiban, amely az embert biztonságban tarthatta, s ezáltal új reményt nyújthatott további létezéséhez.

A család helyének meghatározásában ma két, ellentétes irányú folyamat játszódik le. Az európai társadalmakban a család egyre inkább leértékelődik, az egyház életében viszont egyre nagyobb szerepet kap. A 20. századi európai kultúrában és társadalomban a család mélyreható változásokon ment keresztül. Az évszázadokon át működő családszerkezet átalakult, a család, mint az élet természetes alapegysége meggyöngült, felváltotta a „pluralista családmodell”. A változások a múlt század második felében gyorsultak fel. A hatvanas évektől a válások száma rohamosan növekedett, a házasságkötések száma csökkent, egyre több lett az egyszülős család. A nyolcvanas évektől fölerősödött és sok államban a törvényhozásig jutott el az a törekvés, hogy az egyművek partnerkapcsolatát házasságként legitimálják, beleértve a gyermekneveléshez való jogot. Erre az időre esett az embriókkal történő kísérletezés, a mesterséges megtermékenyítés elterjedése, a biogenetika fejlődése is.

A századfordulótól kialakult a gender ideológia: eszerint a nemiség nem biológiai adottság, hanem kulturális minta, ami tetzés szerint változtatható, sőt ez a döntés hozzátartozik az emberi szabadságjogokhoz. Mindezek következményeként a házasság és a család egyre bizonytalanabbá és veszélyeztetettebbé vált, pedig éppen a család kínál menedéket a meggyöngült emberi kapcsolatok foszladozó hálójában.

Az egyházban, ezzel ellentétben, a 20. században egyre jobban felértékelődött a há-

zasság és a család jelentősége. A múltban a teológia évszázadokon át aláértékelt a házasságot. Szerepét elsősorban az utódnemzésben látta, most viszont a házastársak egymás iránti föltétlen odaadása került első helyre a család értékei között. Szemben a korábbi szemlélettel, amely a házasságot csupán egyfajta szerződésnek tekintette, előtérbe került az a felfogás, amely azt életre szóló szövetségnek tekinti, olyan szövetségnek, amelynek ősmintája Istennek az emberrel kötött szövetsége. A döntő fordulatot a II. vatikáni zsinat hozta el, amely a „Gaudium et spes” című lelkipásztori konstitúcióban tematikusan is foglalkozott a családdal, mint az emberiség életének egyik legfontosabb területével. A zsinat szerint a házasság egy férfi és egy nő életre szóló szeretetközössége, olyan szent életszövetség, amelynek szerzője és forrása maga Isten.

A család és a társadalmi erények szoros, kölcsönös viszonyban vannak, hiszen a család termeli a társadalom humán tőkéjét. A családban megy végbe az a létfontosságú elsődleges szocializáció, amely majd később egy társadalom felemelkedését adja. Mégis, sokszor fordított védelmi rendszer működik a társadalomban, amikor negatívan diszkriminálja a családot, és a különböző perverzításokat pedig védi. Ám csak annak a társadalomnak van jövője, amelyik támogatja a családot. A családból közösség lesz, a közösségből pedig társadalom. A társadalom alappillére a család. Ezért állíthatjuk azt, hogy a család és a vallás nem magánügy, hanem közügy. Csak így kaphat igazi hangsúlyt és fontosságot.

A házasság Isten elgondolása, egy férfi és egy nő között. Két ember alkot egy családot. Evégett elhagyja mindkét fél a maga rokonságát, és ragaszkodik házastársához. A társadalom alapja a család. A boldog, kiegyensúlyozott családokból lesz a stabil, alkotni tudó nemzet.

Míg a házasság világi értelemben szerződés, addig keresztyén értelemben szövetség,

tehát felbonthatatlan. Egy szerződést mindig fel lehet bontani, vagy meg lehet venni a partnert, kijátszani a partnert, eltenni láb alól a partnert, esetleg egyszerűen a partner beleegyezésével meg lehet szüntetni a partnerséget. Ezzel szemben a szövetség más: több és mélyebb, összefonott és szövött valóság. Ami súlyosbítja a szövetségesek felelősségét, az az, hogy szövetségük folytán, a gyermekek jövetelével, megnövelik a szövetségesek számát.

A család életének jelnek kell lennie a világ előtt: jeleznie azt, hogy milyen egy Isten-szeretben élő közösség. A házastársak egymáshoz való hűsége a legkézzelfoghatóbb tanúvallomás arra, hogy a keresztyén élet élhető a mai világban.

Egy szerető kapcsolatból természetesen nő ki a tette irányuló vágy, illetve a tevékenység, amely sokféleképpen megnyilvánulhat egy családban. A „Szeressétek egymást, mint ahogy én szeretlek titeket” megértésének a bölcsője a család. Az Egyesült Államok 1980-as évi statisztikájára alapozva, szociográfiai kutatók a következő eredménnyel álltak a közvélemény elé. Általában minden második házasság válással végződik; ezzel szemben olyan házaspároknál, akik templomban esküdtek, és rendszeresen járnak templomba, a válások lecsökkennek 2%-ra. Ezen túlmenően, azoknál a házaspároknál, ahol a család még rendszeresen együtt is imádkozik, a válások aránya 1 az 1105-höz, tehát kevesebb, mint 0,1%. E tanulmány eredményeit hírül adó újságcikk így fejezi be közleményét: „Ezek a számok meggyőzően bizonyítják, hogy egy család, amely együtt imádkozik, együtt is marad!”

Védjük meg ma is ezt a csodálatos isteni intézményt, és harcoljunk az isteni áldásokat hordozó keresztyén családokért, mert a boldog, áldott jövőnk záloga a szerető, összetartó család.

Keresztyén házasság

Mennyei Atyánk Ádám és Éva házasságával hozta létre a házasság isteni mintáját az Éden kertjében. A föld teremtése után Ádám az Éden kertjébe helyeztetett. Fontos azonban, hogy Isten kijelentette: „nem jó az embernek egyedül lenni.” (1Móz 2,18), így Ádám feleséget és segítőtársat kapott Éva személyében.

Mind a férfiak, mind a nők lelki, fizikai, mentális és érzelmi képességeinek egyedi kombinációja kellett a boldogság tervének véghezviteléhez. „Mindazáltal sem férfiú nincs asszony nélkül, sem asszony férfiú nélkül az Úrban.” (1Kor 11,11). Az a cél, hogy a férfi és a nő tanuljon egymástól, illetve erősítse, áldja meg, egészítse ki és tökéletesítse egymást.

Ezt a fajta házasságot rendelte el az Úr Isten. Mivel az Ő alkotásai vagyunk, nekünk kötelességünk ezt törvényszerűen követni. Sajnos, a világi törvény nem engedelmeskedik az Úr törvényeinek. Ebből az ihletett feljegyzésből látjuk, hogy Ádám és Éva megmutatták nekünk a szövetségi házasság eszményi példáját. Közösen dolgoztak, közösen voltak gyermekeik, közösen imádkoztak, valamint az evangéliumot tanították a gyermekeiknek – közösen. Ez az a minta, melyet Isten minden igazlelkű férfi és nő számára másolandónak tart.

Legyen ez így a mi életünkben is!

KIS BÁLINT, segédlelkész
Nagyvárad-Rogériusz

A keresztyén család – férfi és nő

De miért is?

SOLA SCRIPTURA – így van megírva az Élet könyvében, Isten férfit és nőt teremtett a saját képmására, és adta egymásnak őket, hogy sokasodjanak és szaporodjanak, és betöltsék a Földet. A Biblia olvasása során megérthetjük, hogy csakis a férfi-nő-gyermek családmódel hordoz áldást, és csak ezen keresztül adhatjuk át a bennünk élő istenarc mosolyát a körülöttünk lévő teremtett világnak. Nincs helye a kilengéseknek, elferdítéseknek, félremagyarázásoknak, a Könyv tanításai csakis ezt a családfórmát szentesítik.

SOLA FIDE – hisszük, hogy az isteni akarat így teremt egyensúlyt, harmóniát, ad kölcsönös támogatást a családon belül.

Hiszük, hogy Teremtő Atyánk ezt eleve így rendelte el, és ez Óáltala van igaznak nyilvánítva.

SOLA GRATIA – csakis Teremtőnk kegyelméből kapjuk egyéni és családi életünk áldásait: normalitást, egészséges gondolkodást (és gondoskodást), odafigyelést, törődést. Legyenek bármilyen nehezek a mindennapok kihívásai, Isten kegyelméből tovább tudunk lépni!

SOLUS CHRISTUS – Krisztus példája által, akinek a Mennyei Atya férfiból és nőből álló földi családot adott.

Mindezekért pedig: SOLI DEO GLORIA!

TÓTH ATTILA, presbíter
Nagyvárad-Rét

Keresztyén házasság, családmódel

Isten azért teremtette a házastársakat férfinak és nőnek, hogy ők ketten, két testben és két lélekben egyesüljenek a házasság szentségében. Ha házastársunkra nézünk, azt kell mondanunk, hogy néha az Úrnak is vannak furcsa döntései, melyekkel megtanulunk együtt élni, elfogadjuk őket, élünk mellettük, és az elfogadást tanítjuk gyermekeinknek is.

Azért, hogy utána este, hazaérkezvén a gyermek boldogan bújhasson édesanyjához, és biciklizhessen édesapjával, és lássa, hogy ez így jó. Az anyai szeretet és az apai szigor nevel egy kicsi életből egészséges életfelfogású, korrekt önképpel rendelkező felnőttet. Ha bármelyik hiányzik, az elengedhetetlenül háttal lesz az új élet talán egészére.

Hogyan mehetnénk el szó nélkül mellett, ha egy családban ez nem valósul meg? Hiszen nem azért lettünk így teremtve, hogy gyermekkorunkban érezzük a szeretet különböző fajtáit, melyet szüleinktől nemüknek, vérmérsékletüknek, vallási elhivatottságuknak, erkölcsi értékeiknek függvényében kapunk? Így adhatunk mi is felnőtt korunkban sokat és jót embertársainknak aszerint, hogy milyenek ők. Hogyan tanulhatnánk meg, hogy tisztelni kell a nőket, ha apa sosem vitt virágot anyának, hogyan tudhatnánk, mit jelent férfinak vagy nőnek lenni, ha csak az egyiket láthattuk és érthettük meg? Hogyan érthetnénk meg, mit jelent a női hiszti, ha sosem láttuk, és hogyan tudhatnánk kezelni, ha apa sosem mutatta meg, hogyan kell kibékölni? Hogyan érthetnénk meg a férfias erőt és a női gyengédséget, ha életünkben csak az egyikkel találkoztunk?

Azt mondják, minden gyermek első „szelme” a saját szüleje. Ki lehetne ez, ha nincs ellenkező nemű szüleje? Hányszor sajnálkozunk csonka családban nevelkedő gyermekben, mondván, hogy szegénynek nincs apja, vagy anyja, miközben jogi keretekkel akarjuk rákényszeríteni a gyermekekre, hogy ne is legyen. Nem képmutatás ez? Fogadjuk el az Úr viccét annak, ami: társadalmi elvárásainktól eltérőnek, és ne akarjuk jövődöbeli gyermekek életét tönkretenni azzal, hogy vállalhatónak ismerünk el nem keresztyén családmódellet. Örülök neki, hogy olyan helyen élünk, ahol még fontosak a tradíciók és a klasszikus családmódel. Biztos vagyok benne, hogy a mi gyermekeink még ennek szellemében fognak felnőni.

VAJNÁGI NAGY ANIKÓ, gyülekezeti tag
Nagyvárad-Rét

A házasság és a család a jogszabályok tükrében

A jelenleg érvényben lévő Román Polgári Törvénykönyv részletesen szabályozza a házasság és a család fogalmát, valamint a házasság megkötéséből fakadó, a házastársakat és a családot érintő jogokat és kötelezettségeket.

A Román Polgári Törvénykönyv 258. cikkely (1) bekezdésében foglaltak szerint a család a házastársak szabad megegyezésével létrejött házasságán, az egyenlőségükön, valamint a szülőknek a gyermekek nevelését és oktatását biztosító jogán és kötelezettségein alapul. A (4) bekezdés ugyanakkor kimondja, hogy a jelen Polgári Törvénykönyv értelmében, házastársak alatt a házassági kötelékben élő férfi és nő értendő. A 259. cikkely (1) bekezdése a fentieket megerősíteni hivatott, ugyanis leszögezi, hogy a házasság egy férfi és egy nő szabad megegyezésén alapuló egysülése, a törvény feltételei között. Továbbá, a Román Polgári Törvénykönyv 277. cikkelyének (1) bekezdése tiltja az azonos nemű személyek közötti házasságot, valamint (2) bekezdésben az is benne foglaltatik, hogy az azonos nemű román állampolgárok vagy külföldi állampolgárok között külföldön megkötött vagy szerződött házasságokat nem ismerik el Romániában.

A napjainkban hangoztatott énközpon-tú eszmék, a mindennek értem és rólam kell szólnia elve mellett, igen nehéz az egyénnek családban és társadalomban gondolkoznia, a választásait és döntéseit nem csupán öncélúan meghoznia, hanem olyan mértékű felelősségérzéssel átitatva, melyben helyet kap a jövő nemzedék iránti elkötelezettség is.

A jogszabályok keretet biztosítanak az egyén számára a társadalmi élet minden területén, ily módon a család fogalmának meghatározása jogi szempontból óriási jelentőséggel bír. Nem mindegy, hogy a jövő generáció számára milyen elsődleges értékek, normák, minták átadásához járul hozzá a törvények által biztosított keret, jelen esetben a család. A család legfőbb értéke, hogy megjeleníti azokat az alapvető mentális és erkölcsi életviteli szabályokat az egyén számára, melynek elsajátításán keresztül kialakul a szocializációs folyamatában elengedhetetlenül szük-

séges önkontroll is, azaz a család társadalmi szempontból az életképessé formálódás leg-hatékonyabb színtere.

A Román Polgári Törvénykönyv 258. cikkelyének (2) bekezdésében a törvényalkotó azt is megfogalmazza, hogy a család a társadalom és az állam általi védelemre jogosult, valamint a (3) bekezdésében azt is leszögezi, hogy az állam gazdasági és társadalmi eszközökkel támogatni köteles a házasság megkötését, valamint a család fejlődését és megerősítését. A fentiekből kiindulva alapvető kérdéssé válik az, hogy az állam milyen eszközökkel védi és támogatja a családot, valamint az, hogy az állampolgárok miként vehetnek részt, jogukat gyakorolva, a számukra fontos ügyekre vonatkozó döntések meghozatalában.

A család védelme hatékonyan célozza meg a gyermekvédelmet is, hiszen a román jogrendben prioritást élvez a gyermek jogainak biztosítása, a gyermek legjobb érdekének elve alapján. Visszacsatolva tehát a család és a házasság fogalmának paragrafusokba foglalt meghatározásához, nem kérdéses annak jelentősége a családban növekedő gyermekek jogainak védelmében.

A Román Alkotmány 48. cikkelyében foglaltak szerint a család a házastársak szabad megegyezésével létrejött házasságán, az egyenlőségükön, valamint a szülőknek a gyermekek nevelését és oktatását biztosító jogán és kötelezettségein alapul. A Román Alkotmány azonban nem pontosítja a házastársak fogalmát miként a Román Polgári Törvénykönyv.

A demokratikus hatalomgyakorlás fontos alkotóeleme, hogy az állampolgárok népszavazás útján, közvetlenül részt vehessenek az ország sorsát érintő fontos kérdések eldöntésében. Románia Alkotmányának 2. cikkelye biztosítja az állampolgárok szuverén akaratnyilvánításhoz való jogát népszavazás formájában.

A fentieket figyelembe véve, mint a jogforrási rangsor csúcsán elhelyezkedő, a társadalom működésével kapcsolatos alapelveket összesítő alkotmány, jelen esetben a Román Alkotmány előírásait fontos lenne összhangba hozni a Román Polgári Törvénykönyv szabályozásaival a család és a házasság védelmében.

PETRUCZ IZABELLA, jogi referens

A házasság egyenlete

A házasság az európai hagyomány és a hatályos magyar jog szerint egy felnőtt férfinak és egy felnőtt nőnek jogilag elismert és szabályozott életközössége.

De honnan származik és mi a célja? A választ a Biblia első lapján találjuk meg. Az 1Móz 1,27-ben ezt olvashatjuk: „Teremté tehát az Isten az embert az Ő képére, Isten képe-re teremtette őt: férfivá és asszonnyá teremté őket.” Egyértelmű, hogy a férfiként és nőként együtt adjuk, tükrözzük vissza Isten képét, nem egyedül, nem férfi a férfival vagy nő a nővel. Elmondhatjuk tehát hogy: Férfi + Nő = Istent képviselő ember = Isten képe.

A házasság – egy férfi és egy nő között –, nem az ember ötlete, nem a társadalom találmánya, hanem ajándék, Isten terve. Maga a társadalom a házasság terméke és nem fordítva.

Az 1Móz 2,24-ben ez van megírva: „Annakokáért elhagyja a férfi az ő atyját és az ő anyját, és ragaszkodik feleségéhez: és lesznek egy testté.” Mindannyiunk egy férfi és egy nő, apukánk és anyukánk intim kapcsolatából fogantattunk, anyukánk méhében formáltattunk és ő szült e világra minket, Isten bölcs elgondolása szerint. A *férfi és a nő együtt* tudja kifejezni Isten egységét és megvalósítani a célt: tükrözni Istent, valamint Jézus és a Gyülekezet viszonyát. Semmilyen más elgondolás, képlet nem Istentől való, nem hordozza az Ő áldását, csak így válik a bűnös ember (férfi és nő együtt) Isten akaratából, a gyermekükben, az életet továbbvivő, jövőt formáló eszközzé, az emberiség fenntartásához, a társadalom gyarapítására. („Szaporodjatok, sokasodjatok, töltsétek be a földet.” – 1Móz 1,28)

Bár a házasságunk, a maga hiányaival, hibáival, még ha homályosan és részlegesen is, de tükröznék az Úr irántunk való szeretetét, aki élete feláldozásával adott nekünk örök életet. Ámen!

TAKÁCS PÉTER PRESBITER, NAGYVÁRAD RÉT

A család mint gyülekezet

„Mindaz, ami az Istentől született, legyőzi a világot; és az a győzelem, amely legyőzte a világot: a mi hitünk.” (1Jn 5,4)

Amikor gyülekezetre gondolunk, az első kép, ami eszünkbe jut, az a templomi közösség, vagy egy bibliaórai együtt imádkozás. Vasárnaponként megkondul a harang, és a faluközösség egy része templomba indul. A gyülekezet aktív része ez, és rájuk gondolunk, amikor gyülekezetről beszélünk, hiszen az otthonmaradó, nagy többség csupán ünnepi templomjáró ma már.

Feltevődik a kérdés, hogy vajon mi van a mindennapokban, hiszen miután becsukjuk magunk mögött a templomajtót, mindenki haza igyekszik. Van, aki a családjával, van, aki a családjához. Ritka az a család ma, ahol mindenki templomba járó és mindenki hívő. Pedig a gyülekezet legkisebb magva a család.

Vajon hogyan valósul meg a keresztyén élet családon belül? Vannak-e olyan családok, melyek kis gyülekezetként működnek? Vajon mi kell ahhoz, hogy a családjunk egy kis gyülekezet legyen?

VAJON HÍVŐ-E MINDENKI A CSALÁDBAN?

Gyakran okoz konfliktust az, ha egy családban nem minden tag tartozik ugyanahhoz a felekezethez. Sok esetben mai napig próbálják a szülők eltüntetni egymástól a szerelmes fiatalokat, ha felekezeti különbség van közöttük. Vallás szerint kategorizáljuk az embereket. De vajon nem az lenne a fontosabb, hogy hívő-e a családtag, udvarló, barátnő, mint az, hogy református-e, katolikus-e, baptista-e?

Most nem nemzetiségi kérdéstről beszélünk, mert az más téma. Hanem egy nemzetiségen belüli felekezeti különbségek mennyire szét húzó erők ma a családokban és miért nem azt vizsgálja meg egy szülő a gyermeke leendő párjában, hogy istenhívő-e?

MEGÉLJÜK-E EZT A HITET A CSALÁDBAN?

Komoly tévedés, ha azt gondoljuk, hogy keresztyén hitünk csak a vasárnapi istentisztelet idején fontos. Ez a Szentírással teljesen ellentétes gondolat vezetett oda, hogy kialakult egy „névleges” keresztyén réteg, akik a hitük gyakorlását letudják a vasárnapi keresztyénséggel. Ha az életünket egy tortához hasonlítjuk, akkor a szeletek nem így néznek ki: munka, család, pénz, időbeosztás, hit. A hitünk nem egy szelet a tortából, hanem az alap, amelyen mindegyik szelet áll. Ezért érthető, ha a Biblia arra buzdít, hogy életünk minden részével Isten dicsőségére törekedjünk.

De mit jelent ez a gyakorlatban? Ha keresztyének vagyunk, akkor a hitünk megmutatkozik abban, ahogyan dolgozunk, ahogyan a családjunkat szeretjük, ahogyan a hobbit gyakoroljuk, ahogyan más emberekkel kapcsolatban vagyunk. Keller megállapított egy szomorú tény: „Időnként a különbségek a hívők és nem hívők között a gyakorlatban nem túl nagyok.”

HOGYAN LESZ A CSALÁD GYÜLEKEZET?

Nézzük csak meg: milyen értékrend alapján élünk? Vajon a krisztusi értékek ott vannak-e a mindennapokban? Tud-e valaki

a családban nehéz napokon türelmes lenni? Van-e, aki elhárítsa a villámokat, mikor éppen viharfelhők közelednek a család égre? Van-e aki a békességet munkálja, amikor háború dúl? Van-e aki kedveskedni tud, amikor háború dúl? Van-e aki szelídséggel megtörje a haragot? És a legfontosabb kérdés: mindig ugyanaz a családtag türelmes, békeateremtő, kedveskedő, szelíd, vagy többen vannak? Mert ahol mindig csak egy húz, ott nincs szó keresztyén családról és gyülekezet magról, csupán egy szenvedő szerető, hívő lélekről, aki feláldozza magát másokért, de ahol mindenki sorra be tudja tölteni ezt a hivatást, amikor szükség van rá, ott beszélhetünk arról, hogy gyülekezetté vált a keresztyén család.

BIBLIAOLVASÁS

Valamikor a keresztyén családok mindennapjaihoz tartozott a bibliaolvasás, a hittörténetek mesélése, valamint a következtetések levonása. Beletartozott az életbe a bibliaismeret. Nem csupán a vasárnapok istentiszteleti része volt a Szentírás tanulmányozása. Amikor több generáció élt együtt, a nagyszülők feladatai közé tartozott az unokák hitbeli nevelése. Ma sajnos a televízió meséi nevelik a gyereket, jó esetben esténként olvasnak mesét a szülők, rosszabb esetben a mesecsatornán is alusznak el a gyerekek. Így átadjuk a nevelést a médianak, mely meséknek ma nincs jó jellemformáló erejük.

Gyülekezetté a család ott formálódhat, ahol a Szentírás mindennapi használatban van, így a Krisztus tanításainak jellemformáló ereje lehet.

ÖSSZETARTÁS

Hogyan várjuk, hogy gyülekezeteink összetartók legyenek, ha a családok sem azok. Vajon hogyan vagyunk a tágabb családjunkkal, testvérrel, szülővel, anyóssal, sógornővel. Bár a családok ma szét vannak szóródva a szélrózsa minden irányába, de vajon a béke kedvéért tudunk-e hallgatni is?

Nőszövetségi Találkozó és tisztújítás Temesváron

Szeptember utolsó szombatján került sor a Temesvári Egyházmegye Nőszövetségi Találkozójára közel 120 résztvevővel Temesváron, az Új Ezredév Református Központban.

Az egyházmegye különböző gyülekezeteiből érkezőket Gazdáné Mátyus Melinda lelkipásztor köszöntötte házigazdai minőségben, majd Megyasszai Attila lelkipásztor, missziói előadó tartott áhítatot a 133-ik zsoltár és a 84-ik zsoltár alapján. Elhangzott az, hogy milyen jó egymással és Istennel közösségben lenni, mennyire fontos, hogy gyülekezeteink otthonosak legyenek, és mint meleg fészkek fogadják be az Isten után vágyódókat. Feltevődött a kérdés: mi hogyan megyünk templomba? Érvényesül-e az egyetemes papság elve gyülekezetünkben, növekedünk-e hitünkben?

A házigazda gyülekezet részéről négyen beszéltek szolgálatukról, életükről: Bodnár Sarolta diakónus, a szeretetszolgálatról, amit végez, Kovács Ibolya mint női presbiter a gyermekmunkáról és a női presbiterok hozzáállásáról a gyülekezeti élethez, Makkai Tünde négygyermekes anyaként a nagycsaládról és személyes hitéről, harcairól, valamint Hermann-Mostert Rebeka lelkipásztor a kétnyelvűségről, hiszen ő maga holland-magyar családban nőtt fel. Bizonyára a négyféle bizonygató sokak számára nyújtott támogatást, biztatást és jelentett példát mai élethelyzetükben.

Rendkívüli élményt nyújtott mindannyiunknak a közös zsoltáreléklés Szabó Gabriella zenetanár és Kele Klára végvári kántor vezetése mellett.

Bódis Ferenc esperes vezette le a soron következő programot, az egyházmegyei

tisztújító választást. Kovács Ibolya lelkipásztor, eddigi nőszövetségi elnök már nem vállalta tisztségét, ezért kellett új elnökséget választani. A közgyűlés megválasztotta az új vezetőséget Bálint Gyöngyi jegyző, Makkai Tünde pénztáros, Hermann-Mostert Rebeka titkár, Bódis Dóra alelnök és Megyasszai Júlia elnök személyében. Az új csapatnak áldásos munkát kívánt és gratulált Bódis Ferenc esperes és minden résztvevő.

Keresztyén élet a gyakorlatban címmel hangzott el egy előadás arról, hogy mennyire fontos lelkünket táplálnunk, hitünkben növekednünk az egyház mint közösség, az imádság, bibliaolvasás és Szentlélek vezetése és a lelki ajándékok tekintetében.

A nap egyik fontos részét képezte a kiscsoportos beszélgetés, melynek során az áhítatban és az előadásban elhangzottakról beszélhettünk őszintén és bizalommal. Kevésnek bizonyult az erre szánt félóra, a közös kiértékeléskor több csoport jelezte, hogy szívesen átbeszélték volna az összes megadott kérdést. Csánki Katalin lugosi nőtestvérünk szavalattal szolgált a nap első felében.

Dicséretet érdemel az Új Ezredév Központ csapata és Makkai Zoltán főszakács a finom ebédért és ellátásért. A szünetben megtekinthettük a Biblia-tornyot, melyet a belvárosi ifjak állítottak össze Demeter Sándor lelkipásztor és felesége, Enikő vezetésével, mely sok érdekességet kínált a Szentírásról és magunkhoz vehettünk olyan kártyát is, melyen különböző élethelyzetre vonatkozó igék segítenek a jövőben, hogy újra rátekintsünk a mi Urunkra. Ebéd után következett egy rövid vetítéses előadás a lakberendezésről, Gazdáné Mátyus Melinda fontosnak tartotta hangsúlyozni, hogy a derék asszonyok háza legyen ízléses, stílusos, inkább egyszerűbb, mint giccsekkel tele.

A nap második részében pedig különböző műhelyekben folytatódott a tevékenységek: csigatészta-készítés Gáll Erika vezetésével, varrás Tábori Erika és Tóth Borbála irányításával, szalvétahajtogatás Bálint Gyöngyivel, asztali díszek készítése Szabó Juliannával, napi ajándék Makkai Tündével és Kovács Ibolya presbiterrel és lángos sütés a népes végvári csapatból Ciurescu Gizellával, Teleki Gizellával, Kele Erzsébettel és Kótai Zsófiával.

A nagyon tartalmas együttlét énekléssel, imádsággal és áldással zárult, és természetesen hálásak vagyunk mindannyian Istennek, hogy megélhettük e napot, hogy gyakorolhattuk a közösséget, és hogy részesei lehettünk e sok áldásnak.

A következő találkozásig pedig imádságos lélekkel gondolunk egymásra és próbáljuk gyakorlatba ültetni a tanultakat ki-ki saját gyülekezetében.

MEGYASSZAI JÚLIA

Ó, áldott a keze írása!

Mindannyian emlékszünk Mátyás király anyjának, Szilágyi Erzsébetnek eme felkiáltására, midőn fia várva várt levelét megkapta a fogságból. Bizony a felismerés nagy öröm, a réglátott, de azonnal szembeötlő karakteres kézírás könnyeket csal egy anya szemébe.

De hol vagyunk mi már ettől a világtól: a személyes, szerelmes vagy rokoni, baráti alapú levelezésektől! A mai modern, digitalizált szöveg-világban, a virtuális ismerkedésekben éljük ki magunkat. A személytelen technika rányomta bélyegét mindennapjainkra, olyannyira, hogy sem kérvényt, sem utalványt vagy adásvételi szerződést nem kell már kézzel írni.

Sőt, egyre rövidebbek lesznek közléseink, mert elég egy „emozi”, egy hangulatjel arra, hogy megtudják, mit érzünk.

Fiatal koromban sok levelezőbarátom volt. Divat volt szép, cikornyás betűkkel írni, szíveket, virágokat rajzolni a borítékra saját kezűleg. Szokás volt emlékkönyvekbe nyomot hagyni, hogy majd, lám egykor felismerhető lesz az írás, a gondolat. És nyomot hagytunk mindenütt magunk után: ajándék-könyvek első lapjain, fényképek hátoldalán, titkos levelező-cetlikén, képeslapokon. Mintha éreztük volna, hogy ez lesz az a bizonyos kézíratos letűnt világ.

Mi marad utánunk? Már a könyvek sem nyers kéziratban jutnak a nyomdába, már nem tudjuk, milyen lehet a mai hírességek írása. A vélemények blogokban csoportosulnak, a véleményezőket személytelenek.

Jézus írt a porba. Talán csak magának, talán elmerengve a gonosz embertömegben. Jeleket írt? Érzéseket? Eszembe jut, mennyi mindent firkál le az ember, ha kéznél van egy

papír, egy ceruza. Csak úgy, unalomból, figyelemből, álmodozva, zavarodva – magának.

Digitalizált újságok, digitalizált könyvek – személytelenek, érzéstelenek, megfoghatatlanok. Pedig ha kézbe vennénk egy új sajtóterméket, éreznénk annak friss nyomda-illatát, valódi súlyát, kézbe simuló anyagát. A régié meg olyanok, mint a sárgult emlékek, bölcs pergamenek.

Néhány családban, régi fiókokban, dobozokban még őriznek gyermek-füzeteket, szerelmes leveleket, katonaságból küldött üzeneteket – százszor, sokszor átolvasott, kívülről tudott drága sorokat, többször megcsodált, dőlt betűk gyöngyeit. Karakteresek: pici el-sős, bizonytalan kezek igyekezete vagy finom, nőies betűk, reszkető anyai félelem vagy erős férfi-jellem. Bennük van az ember, bennük van az egyén, egyesek szerint még sorsunk is.

VERES PIROSKA

Testvérgyülekezeti találkozó Arad Mosóczy-telepen

A szomódi református egyházközséget (Magyarország, Esztergom megye) képviselő népes küldöttség testvérgyülekezeti látogatáson vett részt Arad-Mosóczy-telepen.

Ez a kapcsolat három évvel ezelőtt indult el, azzal a céllal, hogy templomainkban közelebb kerüljünk Istenhez és megismerjük a két történelmi régió emlékhelyeit, műemlékeit, meghatározó irodalmi alkotásait, történelmi szellemóriáit.

Tavaly testvérgyülekezetünk képviselői megismerték városunkat, Arad-Hegyalját, a máriaradnai kisbazilikát, valamint a solymosi várat. A megérkezés után az ünnepi köszöntők rendjén elhangzott, hogy számolni kell velünk, mert vagyunk, Isten hűségesen gondoskodó szeretetében vagyunk.

Vasárnap úrvacsorával egybekötött istentiszteleten vettünk részt. Az ünnepi istentiszteleten Csákai László szomódi lelkipásztor szolgált a Róm 12,1-8 ige alapján. A prédikációban elhangzott, hogy az istentisztelet, igehirdetés nemcsak liturgikus cselekmény, amiben mintegy jóleső áhítatban megfürösztjük a lelkünket, hanem a keresztyén életforma koncentrált, sűrített formája, amelyiknek Jézus Krisztus a középpontja. Az igehirdetésen felkészülünk, és új erőt merítünk a krisztusi élet tovább folytatására, még nagyobb odaszánással való kiélésére. Imádságunkban, az úrvacsorában bűnbocsánatot és Krisztus életével való megtelítődést kapunk Istentől.

Sajnos, mi csak külsőségekben tudunk gondolkodni. A mi lelki beállítottságunk általában az, hogy az igehirdetéssel befejeződik valami és ezután kezdődik valami más: kezdődik az élet a maga gondjaival, bajaival. Isten elhívott bennünket arra, hogy a világ törvényeivel szemben a Krisztus törvényét, a szeretet nagy parancsát valósítsuk meg, és éljük meg az élet apró, jelentéktelen eseményeiben éppúgy, mint a nagy dolgokban.

Az igehirdetés végén alkalomhoz illő szavaltatok és énekek hangzottak el.

Délután a szomódi testvérgyülekezet küldöttsége a németszentpéteri gyülekezet tagjaival találkoztak.

Este elültették a reformáció fáját. „Még a fának is van reménye: ha kivágnák, újból kihajt és nem fogynak el hajtásai.” (Jób 14,7) Ezt a fát a dunántúli testvérgyülekezetünk, a szomódi református szent eklézsia ajándékként elültették a Reformáció 500. jubileumi évében, 2017 nyarán.

Augusztus 28-án közös kiránduláson vettünk részt a Maros völgyében, Arad-Déva-Vajdahunyad vonalon. Aradtól a Maros folyásától ellentétes irányban 27 km után érkezünk Lippára. A török hódoltság előtt a térség egyik legjelentősebb városa. Károly Róbert

idején a királyi udvar többször tartózkodott a városban. A Maros szemközti oldalán a török időben Lippáról menekült ferences szerzetesek által alapított kápolna utódja az 1756-1760 között épült máriaradnai templom és kolostor, búcsújáró hely található.

Erdélyt az Alfölddel összekötő főút nagyközségek egész sorát fűzi fel.

Soborsin (Savarsin), barokk stílusú ortodox templomáról és a 18. századi Forray kastélyról ismeretes.

Megtekintettük Marosillye (Ilia) eredetileg reneszánsz, később sokszor átépített kastélyában született Bethlen Gábor (1580-1629) erdélyi fejedelem. A megrongálódott épület mai tulajdonosa, a dévai Szent Ferenc Alapítvány felújította, s 2005 decemberétől látogatható.

A marosnémeti (Mintia) útelágazástól 5 km-re Déva következett. Középkori jelentősége Dél-Erdély legfontosabb katonai épületei között számon tartott várához kapcsolódik. Déva várának romjai 180 m-rel a Maros völgye fölé emelkedő magaslaton látható.

A mi lelki beállítottságunk általában az, hogy az igehirdetéssel befejeződik valami és ezután kezdődik valami más: kezdődik az élet a maga gondjaival, bajaival.

Ókori erődítmények helyén épült, Erdély egyik első királyi vára volt. Itt raboskodott Dávid Ferenc, első unitárius püspök (cellája helyét emléktábla őrzi). Katonai jelentőségét 1849-ben veszítette el. A várat a közelmúltban restaurálták

A 2005-ben üzembe helyezett vársikló a 170 m-es szintkülönbséget 2 és fél perc alatt teszi meg. A vár alatt a sétálóutca végén Bethlen Gábor négy sarokbástya kastélya, a reneszánsz Magna Curia 1621-ben épült, később barokk kiegészítést kapott (ma történelmi és természetrajzi múzeum). Az előtte levő park szemközti oldalát a neogótikus, hollós címeres Megyeháza zárja le.

Az egykori ferencrendi kolostor (Manastirii út 12. sz.) a Szent Ferenc Alapítvány által működtetett kollégium, iskola és gyermekgondozó intézetnek ad otthont.

Déva az erdélyi reformáció egyik központja volt. Az 1570-es években Sándor András dévai lelkipásztor lett Erdély első református püspöke. A város nagy szülőtte Dévai Bíró Mátyás (1500-1545), református prédikátor.

Déva után 6 km-re lévő útelágazás a Bukovinából áttelepült székely leszármazottai által is lakott Csernakeresztúron (Cristur) át Vajdahunyadra érkezünk.

A tatárjárás után épült fel az a vár, amelyet a Hunyadiak öse, a havaselvi származású Serb (Sorbi) kenéz királyi adományként kapott a XIV. században. Zsigmond király 1409-ben erősítette meg a Hunyadiak birtokját.

Vajdahunyad várát Hunyadi János kaputornyokkal és védőbástyákkal látta el: külső tornyos várrá alakította át. Később, bővítés során, 1446-ban építik a gótikus várkapornát, 1452-ben a kéthajós lovagtermet. Hunyadi János halála után özvegye Szilágyi Erzsébet örökölte a várat. Ekkor reneszánsz ízlés szerint bővítik: megépítik a Mátyás loggiát a vár északi részében. Későbbi tulajdonosa, Bethlen Gábor erdélyi fejedelem az északi szárnyra egy, a délre két emeletet húzatott, és barokk belső díszítést kapott a kastély. A 18. században kincstári tulajdon.

A Zalasd patakon túl, a vár közelében emelt ortodox templomot Mátyás király idejében építették 1458-ban. Református templomát 1500 körül emelték.

Másnap délelőtt megtekintettük Arad leglátványosabb épületét, a Kultúrpalotát és a Történelmi Múzeumot, valamint a Tűzoltótéren a Megbékélési parkban a Szabadságszobrot. Ezután koszorúzás következett a vértanuk emlékoszlopánál, a Vesztőhelyen. A kora délutáni órákban elbúcsúztunk vendégeinktől, ami nem volt érzelmentes.

Hálát adva Istennek az együtt eltöltött napokért, szeretettel feltöltődve, magyarságtudatban megerősödve fejeződött be a látogatás.

Ott, ahol a madár se jár

Vásároson, egy kis bányási faluban gyűlt össze lelkészertekezletre a Temesi Egyházmegye lelkészi közössége és családjaik szeptember 9-én. A szórványgyülekezetben most már csak 8 református él, 1910-ben még 345-en voltak.

Avramescu Lidia, az egyik legidősebb, élő hitű gyülekezeti tag, aki évtizedekig gondozta a kis gyülekezeti termet, meleg szavakkal köszöntötte a vendégeket. Csak úgy áradt belőle a szó, mi pedig hallgattuk és hálát adtunk Istennek, hogy itt, e kicsiny kis közösségben is élnek Őt szolgáló emberek.

A meghívott előadó Bogdán Szabolcs lelképásztor, a Szilágysomlyói Egyházmegye esperese *A lelképásztori élet mélységei és az abból kivezető utak* címmel tartott előadást. A személyes hangvételű és sokakat érintő téma nem véletlenül hangzott el éppen ezen a lelkészertekezleten. A Mennyei Atya ily módon viselt gondot az Ő nyájára. A mélységek és nehézségek felsorolása mellett elhangzott az örömhír, Jézus Krisztussal lehet újat kezdeni,

a napi csendesség megtartásával, rendszeres imaélettel lelkileg erősek maradhatunk. Isten nem ragyogásra hívott el, hanem az Ő nevének ragyogtatására, nem egy kiszolgált életre, hanem szolgáló életre. Ezzel a zárógondolatral búcsúzott az előadó, és ezt vittük magunkkal mindannyian. Soli Deo gloria!

MEGYASSZAI JÚLIA

Idősek vasárnapja Újkissodán

Borongós, őszi napra virradtunk, de a kinti hangulattal ellentétben, a templomban ünnepi hangulat várta az érkezőket. Különös vasárnap volt ez, mert Isten kegyelméből a temesvár-újkissodai gyülekezet az idősek vasárnapját ünnepelte első alkalommal.

Azokat köszöntöttük, akik 70. életévüket már megérték vagy annál idősebbek. Az érkezőket emléklap várta, rajta a biztatás: „De akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a saskeselyűk, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el!” (Ézs 40,31), és ennek megerősítése Túrmezei Erzsébet *Lehet* című versével. Az igehirdetés alapigéje ez alkalommal így hangzott „Az ősz

ember előtt kelj fel, és a vénember orcáját becsüld meg, és félj a te Istenedtől. Én vagyok az Úr.” (3Móz 19,32)

Az igehirdetés során sok más gondolat mellett Bálint Sándor tiszteletes úr olyan kérdésekre kereste a választ, hogy ki is az idős ember? Vagy mikor lehet valakire azt mondani, hogy idős? Talán az, aki magát annak érzi?

Ugyanakkor hálát adott Istennek gyülekezetünk idős tagjaiért, akik életükkel példát mutattak, akik hűségesen jártak templomba és tehetségük szerint továbbra is járnak, akik szolgálni tudtak és továbbra is szolgálnak, akik adakozni tudtak és most is tudják, hogy ez milyen fontos. Az igehir-

detést Szabolcska Mihály *Uram, maradj ve-lünk* című verse zárta.

Ezt rövid műsor követte, Marity Anna Mária Márai Sándor *Ajándék* című versét, Csiszér Eduárd pedig M. Legrand *Az idősek tisztelete* című versét szavalta el, azután Bodnár-Végh Krisztina három éneket énekel: *A szeretet nem fogy el sosem, El Shadai, Neked szól ez a dal*, végezetül Bálint Gyöngyi tiszteletes asszony Túrmezei Erzsébet *Ha nem tesztek semmit sem* című versét szavalta el.

Egy kis meglepetéssel is készültünk, egy-egy szál virágot vehettek át ünnepeltjeink, majd az idősek nevében, meghatódottan Molnárné Bihari Klára kért szót és megköszönte a törődést és a szép szavakat.

A közös kép elkészítése előtt az is kiderült, hogy Elischer Ferenc testvérünk 83. születésnapját ünnepli, így számára ez a nap még különlegesebb lett.

A megható pillanatok után mindenki meghívást kapott egy kis szeretetvendégségre, melyért külön köszönet illeti azokat a nőszövetségi tagokat, akik süteményt hoztak a kávé és kalács mellé.

Azokra is gondoltunk, akik nem tudtak erre az alkalomra eljönni, de tudjuk, hogy gondolatban ők is ott voltak.

Isten áldja meg gyülekezetünk idős tagjait és azzal a reménnyel indultunk haza, hogy már ezután tudni fogjuk, hogy szeptember utolsó vasárnapja gyülekezetünkben az idősek vasárnapja.

MARITY ANNA MÁRIA, gondnok

Emlékeztető konfirmáció

Szamosardón egy jeles esemény részesei lehettünk nemrég egy vasárnap délutáni istentisztelet keretében. Különleges alkalom volt ez minden jelenlevőnek, bár immár jól tudjuk, hogy idén 500 éves a reformáció és 450 éves magyar református egyházunk, s minderre emlékezni kell, de most alkalom nyílt az emlékezésen túl nyíltan felvállalni reformátusságunkat és magyarságunkat.

Korábban már volt egy, reformációt ünneplő eseményünk, mely a gyerekek körében zajlott le. De mivel kicsinytől-nagyig, fiataltól-idősig Isten mindenkinek adta a reformációt, a tiszteletes úr és a presbitérium szeretett volna egy ünnepséget az idősebb gyülekezeti tagok számára is.

A prédikáció önmagában is elegendő lett volna, mivel mindenkit megérintett. Arról szólt, hogy Sámuel próféta egy követ állított emlékeztetőül az Isten iránti hűségét megújító népnek az útján, elnevezve azt *Ében Háézer*-nek, ami azt jelenti, hogy: *Mindeddig megsegített az Úr*. A reformáció útján járó gyülekezetünk eseményeit átfogva, mintegy visszhangként tért vissza mindig ez az igevers. Ez az igevers szolgált alapjául az istentisztelet második részének is, amikor alkalom nyílt arra, hogy mindannyian megújítsuk a konfirmációkor tett fogadalmunkat. Az ünnepség azzal kezdődött, hogy a gyülekezet együttesen elmondta az első káté kérdésre a választ, majd 6 ifjú válaszolt a káté különböző kérdéseire.

Elhangzott elsősorban az, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus, aki valóságos Isten és valóságos és igaz ember is, az egyetlen közben-

járó Isten és emberek között. Hallhattuk, mi az igaz hit, továbbá, hogy mit használ nekünk Krisztus feltámadása. Elmondták, hogy mit hiszünk mi, reformátusok az Anyaszentegyházról, valamint azt is, hogy honnan származik a hit, és nem utolsó sorban azt is hallottuk, hogy hány sákramentumunk van, és hogy az úrvacsorában lévő kenyér és bor nem változik át Krisztus testévé és vérévé, hanem azoknak csak isteni jegye és záloga.

Ezek után elmondtuk az egyetemes keresztyén Anyaszentegyház hitvallását, majd lelkészünk kérdésére hangosan és érthetően kijelentettük, hogy megújítjuk egykor tett konfirmációi fogadalmunkat. A *Szent hitünkről vallást tettünk* kezdetű konfirmációi énekünket a gyülekezet nagy része könnyezve éne-

kelte a meghatódottságtól. Az ünnepség utolsó mozzanataként elhangzott a *Fogadástétel* című vers, mely gyülekezetünkben hagyományosan elhangzik minden konfirmáció alkalmával. Később hálát adva megköszöntük Istenünknek, hogy velünk volt, s megsegített ezen a különleges alkalmon.

Nemzeti imádságunkkal zártuk e magasztos istentiszteletet. Mindenki, aki a templomban volt, egy kis csekélységgel távozott. Egy kis ajándékkal, amiben több minden volt. Két bibliajelző, az egyik egy légi felvétel a falunkról, továbbá két képeslap, az egyik a templombelsőnk szerepelt, a másikon különféle mozzanatok gyülekezetünk életéből. Tartalmazott továbbá az ajándék egy mézeskalácsból készült szívet is: „Reformáció 500, Ardó” felirattal.

Kint a templom előtt egy kis szeretetvendégségben lehetett részünk, kalács, víz és kávé került kiosztásra. A tökéletes szervezésért köszönet jár a tiszteletes asszonynak, és azoknak, akik segítettek ennek a megvalósításában, a nőszövetségnek, a bibliaórák asszonyoknak és egy pár ifjúnak.

Hisszük és reméljük, hogy ez az alkalom ráébresztett mindenkit arra, hogy mit is jelent a reformáció számunkra, és milyen fontos, hogy hitünk megvallása által elkötelezzük magunkat Istennek, reformátusságunknak és magyarságunknak. Jó volt hallani, s az ajándékba kapott bibliajelzőn újra és újra olvasni, hogy ne felejtjük el sohasem: „Az Isten pedig hatalmas arra, hogy rátok árássa minden kegyelmét.”

FÓRIS HENRIETTA, IX. osztályosztály

Nőszövetségi konferencia Apahegyen

A Nagybányai Református Egyházmegye Nőszövetsége szeptember 16-án, Apahegyen tartotta meg második megyei konferenciáját. Gellén Sándor esperes igehirdetésében kiemelte, hogy Jézus célja megtanítani, nevelni az apostolokat és az igén keresztül bennünket is.

A helyi gyülekezet részéről Vékony Melinda, a helyi lelkipásztor felesége köszöntötte a résztvevőket, majd a megyei szövetség elnöke, Tămășan Éva megköszönve az igei szolgálatot, üdvözölte a kerületi szövetség elnökét, Bogya-Kis Máriát. Köszöntő beszédében elégedettségét fejezte ki a gyakori konferenciák, találkozók miatt. Bemutatta a Nagybánya-Óvárosi Asszonyok Nőszövetségét és annak zászlaját, és megmagyarázta a szövetség nevének eredetét.

Bogya-Kis Mária kerületi elnök beszámolt az idej két kerületi konferenciáról, arról, hogy Isten kegyelméből református egyházunk megélt 500 esztendőt, Magyar Református Egyházunk pedig 450-et. Felteszi a kérdést, hogy hogyan tovább, milyen lesz a

következő 500 év, lesznek-e a későbbi évszázadokban is hitvalló keresztyének, magyar reformátusok. Európa jövője bizonytalan, mert a bizonytalan utat választotta, Isten nélkül képzelel el a jövőjét. De mi, keresztyén reformátusok, tudjuk, hogy csak Vele lehetünk boldogok, nekünk Krisztus a jövőnk, és kövessük Őt, szolgáljunk neki.

Bogdán Ilona Szilágykrasznáról *Engedelmesség és szolgálat a Krisztust követő asszonyok életében* címmel tartott előadást. Előadását három kérdés köré csoportosította: Mit jelent Krisztust követni? Mit jelent Krisztusnak engedelmeskedni? Mit jelent Krisztusnak szolgálni?

Krisztust követni azt jelenti, hogy a bűn útjáról Istenhez térni, az Ő lábnyomába lépni, engedelmeskedni azt jelenti, hogy elfogadom azt a tényt, hogy eszköz vagyok Isten kezében, hálából szót fogadok, és szolgálni jelenti azt, hogy ne válogassunk a feladatok között, a szolgálat nem rólunk szól, hanem Istenről, merjünk elindulni az új utakon, Istent dicsérni és magasztalni.

A gyülekezet vegyes karának előadása után került sor az Apahegyi Nőszövetség megalakulására és a zászló avatására. A szövetség munkáját Vékony Melinda tiszteletes asszony ismertette, a zászlót pedig a lelkipásztor mutatta be. A szövetség Vass Zsuzsanna Nőszövetség nevet vette fel, zászlóján a kehely, szőlő, búzakaralász és Jn 15,5 versének ígéje szerepel: „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők.” A zászlóra szalagot kötött Bogya-Kis Mária kerületi elnök, Tămășan Éva megyei elnök, Vékony Melinda Apahegy gyülekezete részéről, a helyi nőszövetségi tagok, Misztótfalu, Avasújváros és Szinerváralja asszonyai.

A szalagos zászlót megáldották Bogya-Kis Mária, Gellén Sándor és Vékony Roland lelkipásztorok.

A konferencia szeretetvendégséggel ért véget. Köszönetünket fejezzük ki az Apahegyi Református Egyházközségnek a szervezésért, Isten áldása legyen életükön, munkájukon.

LAKATOS NELLA

Az egymásra figyelés napja

„Szenved-e valaki köztetek? Imádkozzék. Öröme van-e valakinek? Dicséretet énekeljen.” (Jak 5,13) Ezt az ígét éltük meg 2017. szeptember 10-én, vasárnap.

Különleges napra virradtunk Biharszentjánoson. Tanévnitó, zenés-verses istentiszteletre gyűltek a hívek az iskolásokkal együtt a templomba. Mintegy 30 gyerek szavalt, énekelt a vallástanárnő vezetésével. A szülők hangszereken kísérték énekeiket. Együtt dicsértük az Urat, és hálát adtunk a nyári élményekért. Kértük Isten áldását és erőt, bölcsességet az új tanévre.

Örömlünkben nem feledkeztünk meg a szenvedőkről sem. Gyülekezetünkben sok olyan idős ember van, aki már nem tudja látogatni az Úr hajlékát, a közösséget, betegség vagy erőtlenége miatt.

Ezeket a testvéreket látogattuk meg délután és énekelünk, ígét olvastunk és imádkoztunk velük. 21 gyermek, 13 felnőtt kísérő (óvónők, tanítónők, tanárnők, szülők és gyülekezeti tagok, a lelkipásztor-házaspár), valamint 9 tagja az ifjúsági egyesületnek három csoportot alkotott és így jártuk be a falu kerékpárral. Így vittük az örömméretet idős vagy beteg testvéreinkhez. Ezért is neveztük el ezt a biciklizést „örömhír túrának”.

Mindegyik csoport 10-11 családhoz látogatott el, persze előzetes egyeztetés alapján.

A falu három pontján asztalok és padok voltak elhelyezve, ahol az I.K.E. tagjai várták a csoportokat, frissítő vízzel, cukorkával és egy-egy megoldandó feladattal (kihúzott ígét megtalálni a Bibliában, vagy lufit pukkasztani, melyben ige volt elrejtve. Ezt megtanulni és felmondani, stb.). Ha ezt a gyermekek

sikeresen teljesítették, pecsétet kaptak a kis könyvükbe, amelyet erre az alkalomra nyomtattak a szervezők. A feladat megoldása után indulhatott tovább a csapat. Bár komoly küldetésben jártunk (vittük az örömhírt), közben a gyermekek szórakoztak is.

Úgy tapasztaltuk, hogy a meglátogatott idős testvérek és a családok (ahol voltak), örömmel, jó szívvel fogadtak bennünket. Édességgel és üdítővel kínálták a gyermekeket. Volt, amikor velünk énekeltek, vagy megkértek bennünket, hogy énekeljük együtt a kedvenc éneküket.

Este fél hétre értünk vissza a gyülekezeti házhoz, ahol – míg egyik csapat várta a másik megérkezését –, kartonból kivágott falevelekre írtuk, hogy miért vagyunk hálásak Istennek, és felragasztottuk a még kopár „hála-fára”, amely szép lassan kilombosodott és megtelt a sok gyermeki hála-levéllel. Voltak, akik játszottak és labdázta.

Zenés áhítattal zártuk a napot, amikor boldogan, örömmel együtt zenéltünk, énekelünk és újra hálát adtunk Istennek mindenért.

Míg az „örömhír kerékpár-túra” zajlott, szorgos asszonyok, a nőszövetség tagjai finom fánkot sütöttek, azzal vártak bennünket. A nap végén fáradtan, de örömteli szívvel ezt is elfogyasztottuk, meg mindenféle süteményt is, amit a nőtestvérek hoztak. Közben a gyerekek meglepetés-ajándékokkal gazdagodtak, melyet egy dobozban kellett megkeresniük.

Felejthetetlen élmény volt számunkra ez a nap. Hisszük, hogy azoknak is, akiket meglátogattunk. Isten áldását kérjük azokra, akik részt vettek e hálánap programjának szervezésében és lebonyolításában. Legyen áldás az ötletgazdán és mindazokon, akik valamit hoztattak és talentumaik szerint kivették részüket az örömhír túrában.

Istené legyen a dicsőség!

A reformáció 500 éves évfordulójára emlékezünk ebben az évben. Bárcsak a mi személyes életünkben, gyülekezetünk életében is végbemenne újra és újra a reformáció. Ezért imádkozunk.

CSOMAY PIROSKA

Akadálytalanul

A Diakónia Keresztyén Alapítvány sepsiszentgyörgyi fiókjá, a svájci HEKS és az osztrák Diakónia Austria segélyszervezetekkel karöltve, idén is feltette a kérdést: vajon az ember van a templomért, vagy a templom az emberért?

A kérdésfelvetést tett követte, ez év tavaszán újra kiírásra került a gyülekezetek akadálymentesítését segítő program, ahová a romániai, erdélyi és partiumi közösségek pályázatait várták. A segélyszervezetek pályázati kiírása találkozott a szükségkel, a hiány felismerésével. A Szalárdi Református Egyházközség ugyanis a tavasz folyamán döntött egy új gyülekezeti mosdó kialakításáról. A régi, hátsó épületben helyet kapó, e célt szolgáló helyiség, minden tisztasági szabály betartása mellett is idejémműlttá vált. A téli-tavaszi időben nehezen megközelíthető volt, ugyanakkor hiányzott a kézmosás lehetősége is.

Az új vizesblokk minden szempontból praktikus helyen van. A gyülekezeti terem épületéhez illeszkedő pincelejárattal, egykori préházat alakították át ugyanis mosdóvá. Így akár a gyülekezeti teremben, akár a templomban legyen rendezvény, járdán lehet megközelíteni, megspórolva az eddigi cipőtakarítást. Három fülke került kialakításra, férfi, női, és a nyertes pályázatnak köszönhetően egy, a mozgássérültek helyzetét figyelembe vevő helyiség. Ugyanakkor az elrendezésnél arra is figyeltek, hogy az egyre gyarapodó kisgyermekes családok is kihasználhassák a hely adottságait: kisgyerekeknek külön pót-ülőke, a kézmosó kagylóhoz magasító található. Emellett tervben van egy pelenkázó asztalka elhelyezése is.

A kialakítás során elvárás volt a pályázató szervezetek részéről az önkéntes munka bevonása is. Ez sem okozott nehézséget, ugyanis az eddig lomtárnak használt helyiség

kipakolása, a végső, befejezés előtti hajrában pedig a vízvezeték szerelés mind-mind a közmunkásokra várt, akik ha éjfélig kellett maradjanak, akkor is hűséggel befejezték az elkezdett munkát.

Úgy érezzük, a sepsiszentgyörgyi és osztrák Diakónia, valamint a svájci HEKS kérdésfelvetése kétszeresen is segített az akadálymentesítésben. Egyrészt, és ez a fő szempont, a gyülekezet mozgássérült tagjainak és kisgyermekének, a leginkább kiszolgáltatott rétegnek nyújtott segítséget a mozgássérült mosdó kialakításával.

Ugyanakkor, az egész közösség akadálymentesítésében szerepet játszott, hisz ma már akadályt jelent egy mosdó hiánya. Köszönjük a segélyszervezeteknek a támogatást, az önkénteseknek az önzetlen segítséget. Isten áldja életüket, szolgálatukat!

VARGA BOTOND

A keresztyén hitébredést nem lehet elspórolni

Európa jövője szempontjából kulcsfontosságú a keresztyénség gyökeres megújulása, mondja Csohány János, debreceni nyugalmazott teológiai tanár, egyháztörténész, újságíró.

– Egy fotón felfedeztem az idei Doktorok Kollégiuma hallgatóságában. Nyolcvan fölött is érdeklő a tudományos élet alakulása?

– Nemcsak érdekel, hanem aktívan részt veszek a történelmi kutatásban és publikálásban. Az idén májusban, júniusban, júliusban és augusztus elején négy tudományos konferencián vettem részt és három előadást is tartottam, felkérésre több cikket adtam le. Az a nevezett fotó július 9-én készült a Magyar Református Egyház Doktorainak Kollégiuma ez évi, több napos tudományos ülészakájának megnyitóján. Ezen a rendezvényen örömmel vettem részt, hiszen alapító tagja vagyok e tudományos testületnek, Egyháztörténelmi Szekciójának pedig húsz évig voltam az elnöke.

– *Tavaly jelent meg Tegnap és tegnapelőtt című válogatáskötete, a Kazinczy Társaság gondozásában. Ez a negyvenegyedik önálló kötete. Ugyanakkor publicisztikai írásai is kiadásra várnak.*

– Tanári működésem megkövetelte, hogy tanítványaimat tankönyvekkel segítsen, ezt nem minden kollégám tette meg, de én nem az ő példájukat követtem. Kutatási eredményeimet igyekeztem és igyekszem ma is közleményekben megosztani a tudományos élet művelőivel és az érdeklődőkkel. Igyekszem közérthetően beszélni és írni a szaktudományos dolgokról is, persze sok közérdeklődésre számot tartó témáról írok még széles olvasótábornak, mivel saját érdeklődésem is széleskörű, ami megóv attól, hogy szakbarbár legyek. Ezt ismerik olyan pozícióban lévők is, akik különféle témákról kérnek előadást, esszét, tanulmányt, cikket tőlem. A felgyűlt írások közül válogatva szoktam köteteket megjelentetni. Ilyen a *Tegnap és tegnapelőtt*, amit tavaly adott ki a Kazinczy Ferenc Társaság. Aktualitását tükrözi, hogy az alcíme *Írások a reformáció fél évezredes jubileuma elé*, amihez alkalmazkodik a tartalom egy része is, hiszen első helyen a reformációval, főleg annak magyarországi hatásával foglalkozik, de jó néhány más érdekes témáról található még anyag benne.

– *No és a publicisztikák?*

– Valóban írtam éveket publicisztikai írásokat. 1996-98-ban a fővárosban megjelent *Ez a Hét* című polgári irányzatú hetilapnak írtam főleg ütős glosszákat, aztán 2003-2006 között a Debrecenben megjelent ellenzéki *Körkép* heti-, majd havi lap munkatársaként egyebek között politikai jellegű cikkeket is

„Meg kell találnunk a saját korunk számára szóló keresztyén üzenetet”

publikáltam. Mindkét újság hazafias beállítottságú volt, ami bírálta a szocialista-liberális kormányokat. Kitelne egy kötet a politikai irányultságú írásaimból, de az idő közben elszaladt és ma már számos olvasónak csupán magyarzatokkal lehetne megértenie akkori gyorsreagálású, hosszabb-rövidebb írásaimat, ami pedig unalmassá tenné a kötetet az átlagos olvasónak. Ezért egyelőre jegelem ezt a kérdést, de nagyon szeretném közreadni, talán akkor, ha idősebb leszek.

– *Egy sokat látott, tanult embert megillet a kérdés: milyennek látja a jelen Magyarországot, illetve összességében a Kárpát-medencei magyar élettért. Jó irányba tartunk?*

– Kedvem szerintinek. 2010 óta sokat lépünk előre. Lehetne részletezni, hogy a munkanélküliség országosan csak valamivel van 4 százalék fölött, egyes szakmákban részleges munkaerőhiány van, hogy a gyerekek 90 százaléka ingyen étkezést kap, az iskolások nagy részének tankönyve szintén ingyenes, a forint erős, a devizahitel törlesztése nagyrészt megoldott, az IMF-kölcsönt visszafizettük, nemzetközi tartozásunk csökkent, a szoclib kormányzat által elvett tizenharmadik havi nyugdíj és fizetés helyett ötödik éve kapjuk a rezsicsökkentést, működik az otthonteremtési program, a törvénytelenül beáramló migránsok invázióját feltartóztatta a kormány, a gazdaság látványosan fejlődik. Ami a Kárpát-medence magyarságát illeti, ott szintén nagy az előrehaladás. A magyar állampolgárságot megadta az Országgyűlés a határon túli magyaroknak. Az ottani iskolázás, kulturális intézmények, gazdasági vállalkozások támogatása példászerű. A Magyarok Kenyere mozgalomban, a Nemzeti Vágtában határon túli testvéreink is lelkesen részt vesznek. Fontos, hogy azokkal az államokkal, ahol nagy tö-

megben élnek magyar testvéreink, igyekszik a magyar kormány jószomszédi viszonyt építeni, ápolni. Jó irányba tartunk, de a kormány fáradóságait abban is támogatni kell, hogy népességünk létszáma szaporodjék, szülessenek magyar gyerekek. Ez a kérés az ifjú nemzedéknek szól.

– *Kíváncsi vagyok, hogy a jelen foglalkoztatja-e jobban, vagy esetleg elmélyed egy-egy, akár több évtizeddel ezelőtti élethelyzetben is?*

– Egyértelműen a jelen, sőt a jövő foglalkoztat jobban. A régi élethelyzetekben, vagyis történelmi problémákban elmélyedés két okból érdekel, hogy jobban megértsem azt, másfelől, hogy használható következtetést, tanulságot vonjak le a jelenre és a jövőre nézve. Nem menekülni terület számomra a múlt. Különben is a múltat nem lehet megismételni, úgy sem, hogy mai kedvünk szerint alakítsuk, legfeljebb másként magyarázni. Ez utóbbi azonban történelemhamisítás, amivel becsapjuk magunkat és másokat, hogy ez hova vezet, azt az 1945-1990 közti időkből láttuk, sőt azóta is kísért arról az oldalról. Lehet és kell viszont tárgyilagos megismerés alapján használható tanulságokat levonni a múltból.

– *A reformáció jubileumi évére hogyan tekint? Szellemi, lelki megújulási lehetőség, emlékezési stáció? Milyen lehetőségeket hordoz magában egy ilyen félezredes jubileum?*

– Az előző kérdésre adott válasz ide is illik. Az egyháznak szüntelenül reformációra, azaz megújulásra van szüksége, a Szentírás tanítása és az azzal megegyező egyházi hagyomány, a tradíció felhasználásával megtalálni a jelen kihívásaira adandó igaz keresztyén választ. A reformáció szó visszaalakítást jelent szó szerinti fordításban. A reformátorok 500 évvel ez előtt hangoztatták, hogy az egyházat visszaalakítják eredeti, bibliai formájára. Valójában megtalálták a saját koruk számára megfelelő keresztyénséget. Azóta eltelt 500 év, nekünk is azt kell tennünk, hogy a saját korunk számára szóló keresztyén üzenetet megtaláljuk, ez viszont lelki megújulás, egyházi kifejezéssel: hitébredéssel jár együtt. Szép és helyes a számos történelmi, tudományos és interaktív ünneplés, de a földrészekre kiterjedő keresztyén hitébredést nem lehet elspórolni. Európa keresztyénségének, úgy értem, hogy a fehér ember keresztyénségének, gyökeres megelevenedése nélkül az iszlám igen rövid idő alatt eltörli azt.

– *Elégedett embernek tartja magát?*

– Hála legyen Istennek, igen.

Film a kínai reformációról

Film készül Svájcban a reformáció kínai történetéről és mai jelentőségéről. Vannak még megglepetések a 21. század elején is.

Ilyen az a film, aminek forgatását nemrég fejezték be Zürichben. A finanszírozást gazdag kínai keresztyének és a Zürichi Református Tartományi Egyház állja.

Liz Pan filmproducer elmondta: „A reformáció megváltoztatta a világot, és Kínát is meg fogja változtatni”. A zürichi református Großmünster mellett a genfi St. Pierre, Kálvin

temploma, valamint franciaországi és németországi helyszínek szolgálták a forgatásra. A kínai protestánsok 99%-a igen keveset tud a reformáció történetéről, a reformátorokról, kivéve talán Kálvint – jegyzi meg Liz.

A filmet a kínai szociális médiában idén a reformáció ünnepe körül játsszák le, négy részben, fél óras egységekben. A produkció teológiai szakértője a svájci Tobias Brandner, aki a hongkongi egyetem teológiai részlegének professzora. A film főként olyan reformációkori értékekkel foglalkozik a hit és a nemzeti nyelvű Biblia mellett, mint a szabadság és a demokrácia, ami a kínai társadalomban ma nagyon aktuális.

A keresztyének száma Kínában ma már hivatalosan is több mint a Kommunista Párt tagsága. A vezető rétegekből és a magasan képzett, egyetemi végzettségű értelmiségiből többen lépnek be az egyházak tagjai közé, mint a párttagok közé. Ami nem kis feszültséget okoz. Ennek felismerése indította Xi Jinping elnököt a „vallás sinaizálására”, kínaiizálására, azaz a pártkontroll erősítésére.

De úgy tűnik, Kínában a kocka el van vetve. Nemrég milliós példányszámot közelítő mennyiségben jelentették meg Kálvin *Institutio*-ját, és több egyetemen bevezették a kálvini gazdaságkonceptió tanulmányozást, illetve a közös pontok megtalálást a népszerű kínai filozófiával, a konfucianizmussal.

Traktor az egyházban

Nem Oroszországban vagy valamelyik poszt-szovjet tagországban történt a dolog, hanem Németországban, annak is észak-nyugati részén.

A Hamburg melletti Freiburg egyik protestáns templomában, a St.-Wulphardi Egyházközségben. A templomtérben szalma, elkerített szalmafonatok között frissen szárított gabonamagvak, érett tök sárgája ragadja meg a tekintetet.

A betakarítás vasárnapjára alakította át így a templombelsőt az egyházi, nagy gondal, leleménnyel és szépérzékkel. Ügyelve arra, hogy az istenadta termények között a hívek is helyet találjanak. Freiburgban a mezőgazdasági munka sokféle eszköze is odake-

rült erre az alkalomra: kasza, halászháló, sarló, gereblye, ásó, s a legkülönbözőbb méretű, formájú, rendeltetésű kosarak. Úgy tűnik, a helyieknek tetszik ez a szokatlan formájú istentisztelet, mert minden évben ragaszkodnak hozzá – már közel két évtizede.

Fával írt istentisztelet

Faköltemény, fába lehelt zoltártemplom a távoli finn északon. A Szent Henrik ökumenikus kápolna a finnországi Turkuban van.

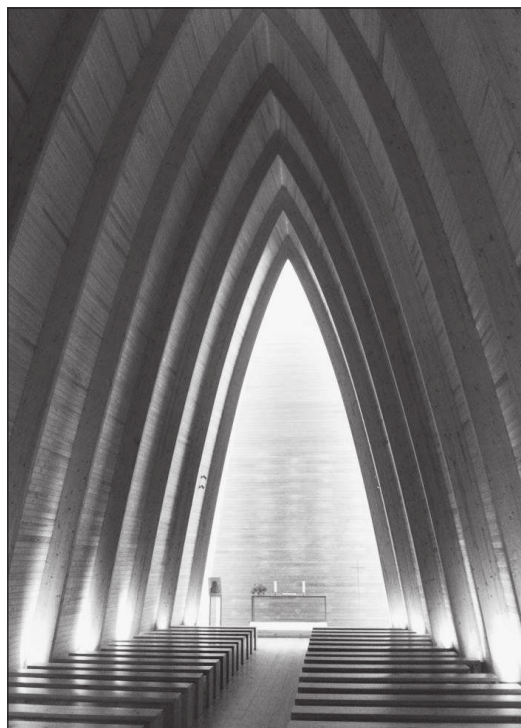
2005-ben készült el 300 négyzetméteres alapterületen, egymillió hatszázezer euróért. Hirvensalo szigetecske erdők borította dombján emelkedik. Már külső formája is felfelé emeli a tekintetet, a belső még inkább röpteti a lelket Isten fele. A kápolnaajtón belépve szűk folyosó vezet a látogatót a „hal-

gyomrához”, a belső szálka-bordázathoz hasonló ívelésű szakrális térbe.

Mindenütt finoman megmunkált fenyőanyag borítja a belső falakat. Világos, majd meleg barna színű faburkolat váltja egymást, s a kápolnatérbe érve a meleg szín kellemesen árad el a szemlélődő lelkében. Az úrasztala zárja le a templomtérbe érkező tekintetét és lelkileg is a megérkezés érzetét kelti.

A spotlámpák bordázatot megvilágító fénye kíséri a látogatót az áttetsző tiszta világosság, az úrasztala elé. Ott is csupa nyitottság minden, lebegés, szárnyalás, mintha térrészékelésünkön keresztül is az jelenne meg, hogy Isten és köztünk nincs semmi válaszfal, hiszen Jézus Krisztusban minden válaszfal leomlott. Előre és felfelé húzzák tekintetünket a gótikus spiccelésű, vagy éppen imádkozó ujjakat formázó faívek. Áhítatra hívó ott minden.

Valóságos faköltemény, finn fazsoltár ez a kápolna. Szívesen mondom: akár Székelyföldön is lehetne. A be- és szétáradó fény, a fa meleg színe és illata természetes ékessége e helynek. Mert itt minden a helyén van, s minden meglelte rendeltetését: fa és fény legszébb formáját hozva mutat túl önmagán a Teremtőre. E messzi, turkui kápolna szívet emelő látványa pedig eszembe juttatja az evangéliumi ének imasorát reformáció havi refrénként: *Csillagoknak Teremtője, Vigyázz minden kicsi kőre, Fűre, fára, szőlőtőre, S minden Téged éneklőre!*

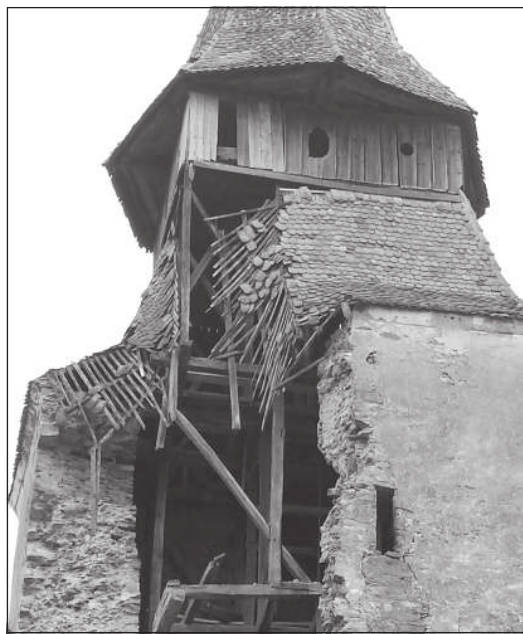
Áruba bocsátanak tizenhat erdélyi szász erődtemplomot

Tizenhat szász erődtemplomnak keres gazdát az evangélikus egyház medgyesi konzisztórium. Az egyházi testület csupán a terület áráért adná el leromlott állapotú ingatlanjait azzal a feltétellel, hogy az új tulajdonos felújítja azokat.

Új gazdát keres a hívek nélkül maradt erődtemplomai számára a szász evangélikus egyház medgyesi konzisztórium, az egyházi testület 16 leromlott állapotú istenházát adna el az alatta található terület áráért, amennyiben az tulajdonos restaurálja azokat, és a jövőben is gondját viseli. Ulf Ziegler, a medgyesi konzisztórium lelkésze elmondta, ily módon szeretnék megmenteni az évszázados műemlékeket, eddig azonban nem akadt jelentkező – tájékoztat a kronika.ro honlap.

„NINCS MÁR OTT SEMMI LÁTNIVALÓ”

A 16 áruba bocsátott erődtemplom egyike a Szeben megyei Csicsóholdvilág (Țapu) erődtemploma. Az egykor 380 lelkes szász közösségből mára hárman maradtak, az idős emberek már nem képesek gondját viselni. Bár az egyház igyekszik kisebb javításokat végezni a több mint 500 éves ingatlanon, az erőd fal több helyen is bedől, és az épület is leromlott állapotban van, sürgős beavatkozás hiányában félt, hogy összedől. A műemlék veszélyes állapota miatt zárva áll, igaz, ezzel a lopásoknak is megpróbálja elejét venni az egyház, ugyanis az orgona és oltár egyes darabjait elvitték, ahogy a padok és padlózat is hiányoznak – írta a hírportál.

A szászveresmarti szász erődtemplom tornya megrongálódott

„Nincs már ott semmi látnivaló. (...) Ellopták az ikonokat az oltárról, az orgona sípjait és billentyűit is elvitték. Ki őrizze? Felveri a gaz. Négy éve az unokatestvéremmel és a gyerekével elmentünk, kitakarítottuk. Már nem mehetek, agyvérzésem volt, alig járok” – mondta a Hotnews riporterének Johann Hihn. A 78 éves férfi az utolsó szászok egyikeként szégyelli a templomnál uralkodó állapotokat, a hatóságok nemtörődömségét.

„A polgármesteri hivatal tehetne valamit a szociális támogatásban részesülőkkel, mert jönnek a turisták, és szégyen, ahogy kinéz. Nekik kell tenniük valamit, mert szászok már nincsenek” – mondta az idős ember Mikeszásza önkormányzatára utalva. Hozzátette, a 15. században épült templomban már nem tartanak szertartásokat, a három evangélikust kocsival viszik a szomszéd település istenházába. Hihn szerint 1997-ben még 57 szász volt a faluban, ezek vagy kivándoroltak Németországba, vagy meghaltak. A medgyesi konzisztórium kisebb javításokat végeztetett a műemléken, melynek napról napra romlik az állaga.

HOSSZADALMAS FELÚJÍTÁS

A szász evangélikus egyház honlapján szereplő információk szerint 15 erődtemplomnál

végeznek állagmegőrzési, felújítási munkálatokat a Regionális Operatív Program keretében, Csicsóholdvilág nem szerepel a listán. Ellenben több település – például Feketehalom, Kőhalom és Szászfehéregyháza – műemlék temploma mellett megtalálható rajta a Brassó megyei Szászveresmart (Rotbav) erődtemploma, melynek tornya és a hajó egy része tavaly februárban leomlott.

A közvetlenül az E60-as európai út mellett álló templom egyike

a legrégebbi barcasági szász templomoknak, építése 1250-ben kezdődött, a 15. században erősítették meg és vették körül erődfallal. Szintén tavaly omlott le a Brassó megyei Rádos templomtornya is, a több mint 500 éves építményen hosszanti repedés jelent meg, mely egyre szélesedett, és bár a szakértők gyors beavatkozást sürgettek, mire a hatóságok léptek, lezuhant a harang és vele együtt a torony egy része is. A templomot egyébként már 2014-ben bevették egy átfogó, uniós finanszírozású felújítási projektbe.

Kiemelkedő építészeti jelentősége van, mivel a 15. században elkezdett felépítése óta nem végeztek nagyobb módosításokat rajta, és egy, a reformáció előttről származó fal-festmény ékesíti. Az evangélikus egyház felújítási projektjének keretében tavalyig húsz erődtemplomot restauráltak. Újabb 18 vár felújításra, valamint arra, hogy bekerüljön a különböző turistaprogramokba, restaurálásuk közel tízmillió euróba kerülne. Vlad Alexandrescu korábbi művelődési miniszter tavaly, a két templomtorny leomlása után sürgősségi pénzalap létrehozását javasolta a veszélyeztetett épített örökség megmentésére. Közölte, Romániában több mint 600 műemlék épület áll az összeomlás szélén, elsősorban a gazdátlanul maradt szász erődtemplomokat fenyegeti a megsemmisülés veszélye.

Fricska

Egy lelkipásztornak a kislfia megfigyelte, hogy édesapja, amikor készül az igehirdetésre, akkor mindig lehajtja a fejét és behunyja a szemét. Sehogy nem értette a kislfi, hogy miért teszi ezt az édesapja, ezért egy szombat délután, amikor ismét látta, hogy édesapja fejét lehajtva csendben ül az íróasztala mellett, odalépett hozzá és megkérdezte tőle:

– Édesapa! Miért szoktál lehajtott fejjel, behunyt szemmel ülni az íróasztalod mellett?

– Tudod, gyermekem, ilyenkor imádkozom, hogy Isten adjon üzenetet és adjon egy jó prédikációt.

A kislfi csendben gondolkozott egy darabig, majd megkérdezte:

– Akkor Isten miért nem ad neked?

HARANGSZÓ

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapja
ISSN 1221-0323

Iratozzon fel a Harangszó-hírlévre a krek.ro honlapon!

Szerkesztőbizottság: Békefy Lajos, Fábián Tibor, Ghitea-Szabó József-Levente, Oroszi Kálmán, Tokár Sándor, Törtös Beáta, Wagner Erik. Felelős szerkesztő: Visky István. Tördelőszerkesztő: Petrikó Ildikó.

Szerkesztőség: BH-410202 Nagyvárad, Sulyok István u. 9. sz. Tel.: 0726242824, 0259435386. E-mail: harangszoujsag@gmail.com
Honlap: www.krek.ro, www.facebook.com/harangszo, www.harangszoujsag.wordpress.com.

Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szenci Kertész Ábrahám Nyomdájában. Felelős vezető: Wagner Erik. A lap terjesztése a lelkész hivatalkon keresztül történik. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező írásokat rövidített és szerkesztett formában közölje. Meg nem rendelt kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.